Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

10 päivänä syyskuuta 2024*

Muutoksenhaku – Kilpailu – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – Tuotteiden yleisten hakupalvelujen ja erikoistuneiden hakupalvelujen markkinat internetissä – Päätös, jossa todetaan SEUT 102 artiklan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA) 54 artiklan rikkominen – Vipuvaikutukseen perustuva väärinkäyttö – Ansioihin perustuva kilpailu tai kilpailunvastainen menettelytapa – Määräävässä asemassa olevan yrityksen oman erikoistuneen hakupalvelun tulosten näyttäminen suotuisammin – Mahdolliset kilpailunvastaiset vaikutukset – Väärinkäytön ja vaikutusten välinen syy-yhteys – Todistustaakka – Kontrafaktuaalinen skenaario – Syrjäyttämiskyky – Yhtä tehokasta kilpailijaa koskeva testi

Asiassa C-48/22 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 20.1.2022,

Google LLC, kotipaikka Mountain View (Yhdysvallat), ja

Alphabet Inc., kotipaikka Mountain View,

edustajinaan A. Bray, avocate, T. Graf, Rechtsanwalt, D. Gregory ja H. Mostyn, barristers, M. Pickford, KC, R. Snelders, advocaat, ja C. Thomas, avocat,

valittajina,

joita tukee

Computer & Communications Industry Association, kotipaikka Washington (Yhdysvallat), edustajinaan J. Killick, advocaat, A. Komninos, dikigoros, ja A. Lamadrid de Pablo, abogado,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

ja jossa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Castillo de la Torre, A. Dawes, N. Khan, H. Leupold ja C. Urraca Caviedes,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

jota tukevat

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

PriceRunner International AB, kotipaikka Tukholma (Ruotsi), edustajinaan aluksi M. Jonson, K. Ljungström, F. Norburg, P. Scherp ja H. Selander, advokater, sittemmin K. Ljungström, F. Norburg, P. Scherp ja H. Selander, advokater,

väliintulijana muutoksenhakuasteessa,

Saksan liittotasavalta,

EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään aluksi C. Simpson, M. Sánchez Rydelski ja M.-M. Joséphidès, sittemmin C. Simpson, M. Sánchez Rydelski, I. O. Vilhjálmsdóttir ja M.-M. Joséphidès,

Euroopan kuluttajaliitto (BEUC), kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajanaan A. Fratini, avvocata,

Infederation Ltd, kotipaikka Crowthorne (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan aluksi S. Gartagani, K. Gwilliam, L. Hannah, solicitors, ja A. Howard, KC, sittemmin S. Gartagani, K. Gwilliam ja L. Hannah, solicitors, A. Howard, KC, ja T. Vinje, advocaat,

Kelkoo SAS, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan W. Leslie, solicitor, ja B. Meyring, Rechtsanwalt,

Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV, kotipaikka Berliini (Saksa),

Ladenzeile GmbH, aiemmin Visual Meta GmbH, kotipaikka Berliini,

BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, aiemmin Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV, kotipaikka Berliini, edustajinaan T. Höppner ja P. Westerhoff, Rechtsanwälte, ja

Twenga SA, kotipaikka Pariisi, edustajinaan L. Godfroid, M. Gouraud ja S. Hautbourg, avocats,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, E. Regan, F. Biltgen ja O. Spineanu-Matei (esittelevä tuomari) sekä tuomarit P. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele ja J. Passer,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Longar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.9.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.1.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Google LLC ja Alphabet, Inc. vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 10.11.2021 antaman tuomion Google ja Alphabet v. komissio (Google Shopping) (T-612/17, EU:T:2021:763; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin kumosi SEUT 102 artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia AT.39740 – Googlen hakutoiminnot (hintavertailu)) 27.6.2017 annetun komission päätöksen C(2017) 4444 final (jäljempänä riidanalainen päätös) 1 artiklan vain siltä osin kuin Euroopan komissio toteaa siinä Googlen ja Alphabetin rikkoneen näitä määräyksiä yleisten hakupalvelujen 13 kansallisilla markkinoilla Euroopan talousalueella (ETA) näihin markkinoihin kohdistuvien kilpailunvastaisten vaikutusten perusteella, ja hylkäsi niiden kanteen muilta osin.

I Asian tausta

2 Oikeusriidan tausta, sellaisena kuin se ilmenee valituksenalaisen tuomion 1–78 kohdasta, voidaan esittää tiivistäen seuraavasti.

A Asiayhteys

3 Google on amerikkalainen yhtiö, joka on erikoistunut internetin käyttöön liittyviin tavaroihin ja palveluihin. Se tunnetaan pääasiassa hakukoneestaan, jonka avulla internetin käyttäjät (joista käytetään jäljempänä asiayhteyden mukaan myös nimitystä ”käyttäjät” tai ”kuluttajat”) voivat löytää ja päästä käyttämään heidän tarpeitaan vastaavia verkkosivustoja käyttämällään selaimella ja hyperlinkkien avulla. Google on ollut 2.10.2015 lähtien Alphabetin kokonaan omistama tytäryhtiö.

4 Googlen hakukoneella voidaan saada hakutuloksia, jotka esitetään internetin käyttäjien näytöillä näkyvillä sivuilla. Hakukone valitsee nämä tulokset joko yleisten kriteerien perusteella ilman, että sivustot, joihin niissä viitataan, maksaisivat Googlelle niiden esittämisestä hakutuloksissa (jäljempänä yleiset hakutulokset), tai ne valitaan erikoistuneella hakulogiikalla suoritetun erityisen hakutyypin mukaan (jäljempänä erikoistuneet hakutulokset). Erikoistuneet hakutulokset voivat mahdollisesti näkyä ilman internetin käyttäjän erityisiä toimenpiteitä yleisen hakutulosten kanssa samalla sivulla (jäljempänä yleisten hakutulosten sivu tai sivut), tai ne voivat näkyä yksinään internetin käyttäjän Googlen hakukoneen erikoistuneilla sivuilla tekemän pyynnön seurauksena tai hakukoneen yleisten hakutulosten sivujen tietyillä alueilla olevien linkkien aktivoinnin jälkeen. Google on kehittänyt erilaisia erikoistuneita hakupalveluja esimerkiksi uutisia, paikallista tiedotusta ja paikallisia kaupallisia tarjouksia, lentomatkoja ja tuotteiden ostoa varten. Nyt käsiteltävässä asiassa on kyse viimeksi mainitusta ryhmästä.

5 Tuotteiden ostamiseen erikoistuneet hakupalvelut (jäljempänä tuotevertailupalvelut tai tuotevertailuvälineet) eivät itse myy tuotteita, vaan ne vertailevat ja valikoivat haettua tuotetta tarjoavien verkkomyyjien tarjouksia. Yleisten hakutulosten tavoin erikoistuneet hakutulokset voivat olla tuloksia, joita nimitetään toisinaan ”luonnollisiksi” tuloksiksi ja jotka eivät riipu niiden verkkosivustojen suorittamista maksuista, joihin ne on linkitetty, vaikka nämä olisivat kauppasivustoja. Myöskään näiden luonnollisten tulosten esittämisjärjestys tulossivuilla ei riipu suoritetuista maksuista.

6 Googlen yleisten hakutulosten sivuilla, kuten muiden hakukoneiden tulossivuilla, näkyy myös tuloksia, joita kutsutaan yleisesti ”mainoksiksi” ja jotka ovat sitä vastoin sidoksissa niiden verkkosivustojen suorittamiin maksuihin, joihin ne on linkitetty. Nämä hakutulokset ovat niin ikään yhteydessä internetin käyttäjän tekemään hakuun, ja ne erotetaan yleisten hakupalvelujen tai erikoistuneiden hakupalvelujen luonnollisista tuloksista esimerkiksi sanoilla ”ilmoitus” tai ”sponsoroitu”.

7 Googlen yleisten hakutulosten sivut voivat sisältää tai ovat sisältäneet kaikkia tämän tuomion 4–6 kohdassa mainittuja tulostyyppejä.

8 Muut hakukoneet kuin Googlen hakukone tarjoavat tai ovat tarjonneet yleisiä hakupalveluja ja erikoistuneita hakupalveluja. Lisäksi on olemassa erityisiä hakukoneita tuotevertailuun.

9 Google alkoi tarjota internetin käyttäjille tuotevertailupalvelua Yhdysvalloissa vuoden 2002 lopusta lähtien ja sen jälkeen noin kaksi vuotta myöhemmin asteittain tietyissä Euroopan maissa. Tuotevertailun tuloksia (jäljempänä tuotetulokset) tarjottiin ensin Froogleksi kutsutulla hakukoneen yleisestä hakusivusta erillisellä erikoistuneella hakusivulla, mutta myöhemmin näitä tuloksia tarjottiin vuodesta 2003 alkaen Yhdysvalloissa ja vuodesta 2005 alkaen tietyissä Euroopan maissa myös hakukoneen yleisellä hakusivulla. Viimeksi mainitussa tapauksessa tuotetulokset esitettiin ryhmiteltyinä yleisten hakutulosten sivuilla niin sanotussa Product OneBoxissa (jäljempänä Product OneBox) sivun yläosassa tai sivun reunassa ja yleisten hakutulosten yläpuolella olevien mainosten alla taikka rinnakkain niiden kanssa.

10 Google on todennut tehneensä vuodesta 2007 alkaen muutoksia siihen tapaan, jolla tuotetulokset laaditaan. Google erityisesti luopui Froogle-nimestä ja alkoi käyttää sen tilalla Product Search -nimeä tuotevertailuun erikoistuneilla haku- ja tulossivuillaan.

11 Yleisten hakutulosten sivuilla esitettyjen tuotetulosten osalta Google yhtäältä paransi Product OneBoxin, josta alettiin myöhemmin käyttää nimeä Product Universal (jäljempänä Product Universal), sisältöä lisäämällä siihen valokuvia. Google myös monipuolisti seurauksia, joita tuotetuloksissa esitetyn tuloslinkin napsauttamisella voi mahdollisesti olla, eli tapauksen mukaan internetin käyttäjä ohjattiin, kuten ennen, suoraan haetun tuotteen myyjän verkkosivuston asianmukaiselle sivulle tai hänet ohjattiin Product Searchin erikoistuneiden hakutulosten sivulle, jolta käyttäjä saattoi löytää lisää tarjouksia samasta tuotteesta. Toisaalta Google otti käyttöön Universal Search -nimisen mekanismin, jolla voidaan tuotteen ostamiseksi tehdyn haun tunnistamisen yhteydessä asettaa Product Oneboxiin ja myöhemmin Product Universalin kattamat tuotteet yleisten hakutulosten sivulla tiettyyn järjestykseen yleisiin hakutuloksiin nähden.

12 Hakutulostensa sivuilla näkyviin, maksuihin sidoksissa olevien tuotetulosten osalta Google otti vuoden 2010 syyskuusta alkaen Euroopassa käyttöön parannetun formaatin verrattuna siihen saakka esitettyihin yksinomaan tekstiä sisältäneisiin mainoksiin (jäljempänä tekstimainokset). Vuoden 2011 marraskuusta alkaen Google täydensi tätä järjestelmää Euroopassa esittämällä yleisten hakutulosten sivuillaan suoraan useiden mainostajien mainosryhmiä, joissa oli valokuvia ja hintoja (jäljempänä tuotemainokset) ja jotka olivat joko tulossivun oikealla puolella tai sen yläosassa.

13 Vuonna 2013 Google lakkasi käyttämästä Product Universalia ja sen yleisten hakutulosten sivuille laadittuja tekstimainoksia Euroopassa. Yleisten hakutulosten sivuilla oli siis vastedes vain ryhmiteltyjä tuotemainoksia, joista alettiin käyttää uusia nimiä ”Shopping Commercial Units” tai

”Shopping Units” (jäljempänä Shopping Units), tekstimainoksia ja yleisiä hakutuloksia. Internetin käyttäjä, joka napsautti Shopping Unitissa olevaa mainosta, ohjattiin siis edelleen mainostajan tuotteita myyvälle verkkosivustolle. Hän pääsi siirtymään yleisten hakutulosten sivulta Googlen tuotevertailuun erikoistuneille haku- ja tulossivuille, joilla esitettiin enemmän mainoksia, ainoastaan napsauttamalla erityistä linkkiä Shopping Unitin yläosassa tai yleisen navigointivalikon kautta löytyvää linkkiä (Shopping-valikkolinkki). Samalla kun Google poisti Product Universalin yleisten hakutulosten sivultaan se luopui myös esittämästä luonnollisia tuotetuloksia erikoistuneiden hakutulosten Product Search -sivullaan, josta oli kehittynyt yksinomaan mainoksia sisältävä sivu, josta käytettiin nimeä Google Shopping.

B Hallinnollinen menettely

14 Komissio aloitti 30.11.2010 menettelyn Googlea vastaan [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18) 2 artiklan 1 kohdan nojalla.

15 Komissio esitti 13.3.2013 [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 9 artiklan nojalla ennakkoarvioinnin sellaisten Googlen mahdollisesti antamien sitoumusten hyväksymiseksi, joilla poistettaisiin komission esittämät huolenaiheet.

16 Komissio ilmoitti 4.9.2014 Googlelle, ettei se voi tehdä asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan nojalla päätöstä sitoumusten hyväksymisestä.

17 Komissio aloitti 15.4.2015 uudelleen asetuksen N:o 1/2003 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn rikkomisen toteamista koskevan menettelyn ja antoi Googlelle osoitetun väitetiedoksiannon, jossa se päätteli alustavasti, että kyseessä olevat menettelytavat merkitsevät määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä ja niillä näin ollen rikottiin SEUT 102 artiklaa.

18 Komissio aloitti 14.7.2016 menettelyn Alphabetia vastaan asetuksen N:o 773/2004 2 artiklan 1 kohdan nojalla ja antoi Googlelle ja Alphabetille osoitetun täydentävän väitetiedoksiannon.

C Riidanalainen päätös

19 Komissio antoi 27.6.2017 riidanalaisen päätöksen.

20 Ensinnäkin komissio katsoi, että määritettäessä Googlen mahdollista määräävää markkina-asemaa merkitykselliset markkinat, jotka ovat kansalliset, ovat yhtäältä yleisten internethakupalvelujen markkinat ja toisaalta internetin tuotevertailupalvelujen markkinat.

21 Toiseksi komissio totesi, että Googlella on vuodesta 2008 alkaen ollut määräävä markkina-asema yleisten hakupalvelujen markkinoilla kaikissa ETA:n valtioissa lukuun ottamatta Tšekkiä, missä Googlella on ollut määräävä markkina-asema vasta vuodesta 2011 alkaen. Tämän toteamuksen tekemiseksi se tukeutui muun muassa eri tutkimuksissa todettuihin Googlen hyvin suuriin ja vakaisiin markkinaosuuksiin. Se korosti lisäksi Googlen kilpailijoiden pieniä markkinaosuuksia, näille markkinoille pääsyn esteiden olemassaoloa sekä sitä, että vain harvat internetin käyttäjät käyttävät useita yleisiä hakukoneita. Se huomautti, että Googlella on hyvä maine ja että internetin käyttäjillä, jotka ovat toisistaan riippumattomia, ei ole tasoittavaa ostajavoimaa.

22 Kolmanneksi komissio katsoi, että Google oli eri ajankohdista alkaen ja pisimmillään vuoden 2008 tammikuusta lähtien käyttänyt väärin määräävää markkina-asemaa, joka sillä oli ETA:ssa 13 kansallisilla yleisten hakupalvelujen markkinoilla, vähentämällä liikennettä yleisten hakutulosten sivuiltaan kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin ja lisäämällä tätä liikennettä omaan tuotevertailuvälineeseensä, millä saattoi olla tai millä todennäköisesti oli ollut kilpailunvastaisia vaikutuksia vastaavilla 13 kansallisilla tuotevertailuun erikoistuneiden hakupalvelujen markkinoilla mutta myös 13:lla yleisten hakupalvelujen markkinoilla. Asianomaiset maat olivat Belgia, Tšekki, Tanska, Saksa, Espanja, Ranska, Italia, Alankomaat, Itävalta, Puola, Ruotsi, Yhdistynyt kuningaskunta ja Norja.

23 Komissio totesi tältä osin ensinnäkin riidanalaisen päätöksen 7.2 osassa, että käsiteltävässä asiassa yksilöidyssä väärinkäytössä oli kyse siitä, että Googlen yleisten hakutulosten sivuilla sen oma tuotevertailuväline sijoitettiin ja esitettiin kilpailevia tuotevertailuvälineitä suotuisammin.

24 Tarkemmin sanottuna käyttäytyminen, jonka komissio oli yksilöinyt väärinkäytön lähteeksi, muodostui lähinnä siitä, että Google näytti tuotevertailuvälineensä yleisten hakutulostensa sivuilla näkyvällä ja houkuttelevalla tavalla erillisissä ”laatikoissa”, eikä tähän välineeseen sovellettu sen korjaavia algoritmeja, joita käytettiin yleisiin hakuihin ja joihin kuului niin sanottu Panda-algoritmi, kun taas samaan aikaan kilpailevat tuotevertailuvälineet saattoivat näkyä kyseisillä sivuilla ainoastaan yleisten hakutulosten (siniset linkit) muodossa eivätkä milloinkaan parannetussa formaatissa ja niiden sijoitusta voitiin heikentää geneeristen tulosten luokittelussa näiden ”korjaavien” algoritmien avulla. Komissio korosti sitä, ettei se kyseenalaistanut sinällään Googlen valitsemia eri valintakriteereitä, jotka ovat relevanssikriteereitä, vaan se kyseenalaisti sen, ettei sekä Googlen omaan tuotevertailuvälineeseen että kilpaileviin vertailuvälineisiin sovellettu samoja sijoittamis- ja esittämiskriteerejä. Samoin se täsmensi, ettei se kyseenalaistanut sinällään sellaisten erikoistuneiden tuotevertailutulosten esiin tuomista, joita Google piti relevantteina, vaan se kyseenalaisti sen, ettei tätä esiin tuomista toteutettu samalla tavalla Googlen oman tuotevertailuvälineen ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden osalta.

25 Komissio tarkasteli toiseksi riidanalaisen päätöksen 7.2.2 osassa sitä, millainen arvo liikenteen määrällä oli tuotevertailupalveluille. Komissio totesi tässä yhteydessä, että liikenteen määrä oli monessa suhteessa tärkeä tekijä tuotevertailuvälineen kilpailukyvyn kannalta.

26 Komissio esitti kolmanneksi riidanalaisen päätöksen 7.2.3 osassa, että kyseessä olevilla menettelytavoilla vähennettiin Googlen yleisten hakutulosten sivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuvaa liikennettä ja niillä lisättiin näiltä sivuilta Googlen tuotevertailuvälineeseen suuntautuvaa liikennettä. Komissio esitti tämän päätelmän tueksi kolme seikkaa. Komissio huomautti ensinnäkin internetin käyttäjien käyttäytymistä koskevan analyysin pohjalta, että geneeriset hakutulokset synnyttävät huomattavaa liikennettä verkkosivustolle silloin, kun hakutulokset on luokiteltu geneeristen hakutulosten ensimmäisen sivun 3–5 ensimmäisen hakutuloksen joukkoon, koska internetin käyttäjät eivät kiinnitä lainkaan tai kiinnittävät vain vähän huomiota seuraaviin tuloksiin, jotka eivät useinkaan näy näytöllä suoraan. Komissio totesi tämän jälkeen, että kyseessä olevat menettelytavat olivat johtaneet liikenteen vähenemiseen Googlen yleisten hakutulosten sivuilta lähes kaikkiin kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin merkittävällä ajanjaksolla kaikissa 13 ETA-maassa, joissa kyseiset menettelytavat oli otettu käyttöön. Komissio totesi lopuksi, että menettelytavat olivat lisänneet Googlen liikennettä sen omaan tuotevertailuvälineeseen.

27 Neljänneksi komissio väitti riidanalaisen päätöksen 7.2.4 osassa, että liikenne, joka kyseessä olevilla menettelytavoilla ohjattiin muualle, vastasi merkittävää osuutta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuvasta liikenteestä ja että sitä ei voitu tosiasiallisesti korvata muilla kilpailevien tuotevertailuvälineiden saatavilla nykyisellään olevilla liikenteen lähteillä, eli muun muassa matkapuhelinsovelluksilla, suoralla liikenteellä, muilta kumppaniverkkosivustoilta ohjatulla liikenteellä, sosiaalisilla verkoilla ja muilla yleisillä hakukoneilla.

28 Viidenneksi komissio totesi riidanalaisen päätöksen 7.3 osassa, että kyseessä olevilla menettelytavoilla oli mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia niillä 13 kansallisilla tuotevertailuun erikoistuneiden hakupalvelujen markkinoilla ja niillä 13 kansallisilla yleisten hakupalvelujen markkinoilla, jotka on mainittu tämän tuomion 22 kohdassa. Tuotevertailuun erikoistuneiden hakupalvelujen markkinoiden osalta komissio halusi osoittaa, että kyseessä olevat menettelytavat voivat johtaa kilpailevien tuotevertailuvälineiden toiminnan lakkaamiseen, että niillä voi olla kielteinen vaikutus innovaatioihin ja että ne voivat näin ollen vähentää kuluttajien mahdollisuuksia käyttää parhaiten toimivia palveluita. Näin ollen kyseisten markkinoiden kilpailurakenne kärsisi. Yleisten hakupalvelujen markkinoiden osalta kyseessä olevien menettelytapojen kilpailunvastaiset vaikutukset perustuivat komission mukaan siihen, että Google pystyy vahvistamaan yleistä hakupalveluaan tuotevertailuvälineestään yleisten hakutulosten sivujensa kautta saamillaan lisäresursseilla.

29 Komissio hylkäsi riidanalaisen päätöksen 7.4 osassa valittajien tämän arvioinnin osalta esittämät väitteet, joiden mukaan käytetyt kriteerit eivät olleet asianmukaisia. Se hylkäsi kyseisen päätöksen 7.5 osassa myös perustelut, jotka valittajat olivat esittäneet osoittaakseen, etteivät kyseessä olevat menettelytavat olleet väärinkäyttöä, ja jotka perustuivat siihen, että kyseiset menettelytavat olivat objektiivisesti välttämättömiä tai että niistä mahdollisesti aiheutuvat kilpailunrajoitukset kompensoitiin kuluttajaa hyödyttävillä tehokkuuseduilla.

30 Komissio totesi siis riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa, että Google ja Alphabet – siitä lähtien, kun tämä oli hankkinut määräysvallan Googlessa – olivat rikkoneet SEUT 102 artiklaa ja ETA-sopimuksen 54 artiklaa tämän tuomion 22 kohdassa mainituissa 13 maassa eri ajankohdista alkaen sen mukaan, milloin erikoistuneet tuotetulokset tai tuotemainokset oli otettu käyttöön Googlen yleisten hakutulosten sivulla.

31 Komissio määräsi Googlen muun muassa lopettamaan kyseessä olevat menettelytavat. Se painotti, että vaikka Google voi noudattaa tätä määräystä eri tavoin, tiettyjä periaatteita on kuitenkin noudatettava riippumatta siitä, päättääkö Google pitää Shopping Unitit tai tuotevertailun hakutulosten muut ryhmät yleisten hakutulosten sivuillaan. Näihin periaatteisiin kuului lähinnä Googlen tuotevertailuvälineen ja kilpailevien vertailuvälineiden välillä noudatettava syrjimättömyysperiaate. Komissio määräsi lopuksi riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa Googlelle 2 424 495 000 euron suuruisen sakon, josta 523 518 000 euroa Googlen oli maksettava yhteisvastuullisesti Alphabetin kanssa.

II Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

32 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 11.9.2017 toimittamallaan kannekirjelmällä Google nosti kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi ja toissijaisesti sille määrätyn sakon kumoamiseksi tai sakon määrän alentamiseksi.

33 Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtajan 17.12.2018 antamalla määräyksellä Computer & Communications Industry Association (jäljempänä CCIA) hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan kantajien vaatimuksia. Samana päivänä annetuilla määräyksillä Saksan liittotasavalta, EFTAn valvontaviranomainen, Euroopan kuluttajaliitto (BEUC), Infederation Ltd (jäljempänä Foundem), Kelkoo SAS, Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV (jäljempänä VDZ), Ladenzeile GmbH, aiemmin Visual Meta GmbH, BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, aiemmin Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV (jäljempänä BDZV) ja Twenga SA hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan komission vaatimuksia.

34 Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtajan 11.4.2019 antamalla määräyksellä muun muassa kannekirjelmän liite A.1 päätettiin käsitellä luottamuksellisena.

35 Unionin yleinen tuomioistuin siirsi 10.7.2019 tekemällään päätöksellä asian laajennetun ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.

36 Google esitti kanteensa tueksi kuusi kanneperustetta, jotka se esitti seuraavasti:

”Ensimmäisessä ja toisessa kanneperusteessa osoitetaan, että [riidanalaisessa] päätöksessä päätellään virheellisesti, että Google suosii tuotevertailupalveluaan näyttämällä Product Universaleja ja Shopping Uniteja. Kolmannessa kanneperusteessa selostetaan, että [riidanalainen] päätös on virheellinen siltä osin kuin siinä katsotaan, että Product Universalien ja Shopping Unitien sijoittaminen ja näyttäminen ovat ohjanneet Googlen hakuliikennettä toisaalle. Neljännellä kanneperusteella osoitetaan, että [riidanalaisen] päätöksen spekulointi kilpailunvastaisista vaikutuksista on vailla perusteita. Viides kanneperuste osoittaa, että [riidanalaisessa] päätöksessä luokitellaan virheellisesti väärinkäytöksi menettelytavat, joissa on kyse laadun kehittämisestä ja näin ollen [ansioihin perustuvasta] kilpailusta. Kuudes kanneperuste osoittaa, että perusteet, joiden nojalla [riidanalaisessa] päätöksessä on määrätty sakko, ovat perusteettomia.”

37 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen olennaisilta osin ja vahvisti komission arvioinnin tuotevertailuun erikoistuneiden hakupalvelujen markkinoista.

38 Unionin yleinen tuomioistuin korosti heti aluksi, ettei Google kiistänyt sitä, että se on määräävässä asemassa niillä 13 kansallisilla yleisten hakupalvelujen markkinoilla, jotka vastaavat maita, joissa komissio katsoi sen käyttäneen väärin tällaista asemaa. Se täsmensi, että tämä tieto on kaikkien myöhempien arviointien lähtökohta.

39 Ensimmäiseksi unionin yleinen tuomioistuin tutki viidennen kanneperusteen ja ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan, jotka koskivat kyseessä olevien menettelytapojen yhteensopivuutta ansioihin perustuvan kilpailun kanssa. Se hylkäsi ensinnäkin kantajien argumentaation, jonka mukaan nämä menettelytavat ovat ansioihin perustuvan kilpailun piiriin kuuluvaa laadun kehittämistä eikä niitä voida pitää väärinkäyttönä. Se hylkäsi toiseksi kantajien argumentaation, jonka mukaan komissio oli vaatinut Googlea tarjoamaan kilpaileville tuotevertailuvälineille käyttöoikeuden sen parannettuihin palveluihin ilman, että 26.11.1998 annetussa tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) vahvistetut edellytykset täyttyvät. Se hylkäsi kolmanneksi kantajien argumentaation, jonka mukaan komissio oli esittänyt tosiseikat virheellisesti, sillä Google oli ottanut käyttöön tuotetulosten ryhmät palvelunsa laadun parantamiseksi eikä liikenteen ohjaamiseksi omaan tuotevertailupalveluunsa.

40 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin tutki ensimmäisen kanneperusteen toisen osan ja toisen kanneperusteen ensimmäisen, toisen ja osittain kolmannen osan, jotka koskivat kyseessä olevien menettelytapojen syrjimättömyyttä. Se hylkäsi tältä osin kantajien väitteet, joiden mukaan komissio oli päätellyt virheellisesti, että Google oli suosinut omaa tuotevertailupalveluaan näyttämällä Product Universaleja ja Shopping Uniteja, ja väitteet, joiden mukaan kilpailevat tuotevertailuvälineet oli jo sisällytetty Shopping Uniteihin, joten kyse ei voinut olla tältä osin suosimisesta.

41 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin tutki kolmannen ja neljännen kanneperusteen, joiden mukaan kyseessä olevilla menettelytavoilla ei ollut ollut kilpailunvastaisia vaikutuksia. Se hylkäsi ensinnäkin kantajien argumentaation, jonka mukaan komissio ei ollut osoittanut, että kyseessä olevilla menettelytavoilla oli yhtäältä vähennetty liikennettä Googlen yleisten hakutulosten sivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin ja toisaalta lisätty liikennettä Googlen yleisten hakutulosten sivuilta sen omaan tuotevertailuvälineeseen. Se katsoi toiseksi, että kantajien argumentaatio, jonka mukaan komissio oli spekuloinut kyseessä olevien menettelytapojen kilpailunvastaisilla vaikutuksilla, oli hylättävä tuotevertailupalvelujen markkinoiden osalta ja hyväksyttävä yleisten hakupalvelujen kansallisten markkinoiden osalta. Se hylkäsi kolmanneksi kantajien argumentaation, jonka mukaan kaupankäyntialustojen rooli oli jätetty huomioimatta kyseessä olevien menettelytapojen vaikutusten analysoinnissa. Se hylkäsi neljänneksi kantajien argumentaation, jonka mukaan komissio ei ollut osoittanut kyseessä olevien menettelytapojen aiheuttamia kilpailunvastaisia vaikutuksia tuotevertailupalvelujen kansallisilla markkinoilla.

42 Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi ensimmäisen kanneperusteen kolmannen osan ja osittain toisen kanneperusteen kolmannen osan, jotka koskivat Product Universalien ja Shopping Unitien näyttämistä koskevien objektiivisten perustelujen olemassaoloa.

43 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi sitä vastoin yleisten hakupalvelujen kansallisten markkinoiden osalta, että komissio oli tukeutunut liian epätarkkoihin seikkoihin perustellakseen vaikka vain mahdollisten kilpailunvastaisten vaikutusten olemassaoloa, joten kantajien neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koski sitä, että kyseessä olevien menettelytapojen kilpailunvastaisten vaikutusten arviointi oli puhtaasti spekulatiivinen, hyväksyttiin näiden markkinoiden osalta.

44 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi näin ollen riidanalaisen päätöksen vain siltä osin kuin komissio oli todennut siinä Googlen ja Alphabetin rikkoneen SEUT 102 artiklaa ja ETA-sopimuksen 54 artiklaa yleisten hakupalvelujen 13 kansallisilla markkinoilla ETA:ssa näihin markkinoihin kohdistuvien kilpailunvastaisten vaikutusten perusteella ja hylkäsi kanteen muilta osin. Unionin yleinen tuomioistuin pysytti täyden harkintavaltansa nojalla komission kantajille määräämän sakon kokonaisuudessaan.

III Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

45 Unionin tuomioistuimen presidentin 22.3.2022 antamalla määräyksellä Google ja Alphabet v. komissio (C-48/22 P, EU:C:2022:207) valittajien 2.2.2022 unionin tuomioistuimen kirjaamoon toimittama valituskirjelmän liite 2 päätettiin käsitellä luottamuksellisena ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijoina olleisiin CCIA:han, Saksan liittotasavaltaan, EFTAn valvontaviranomaiseen, BEUC:hen, Foundemiin, Kelkooon, VDZ:aan ja Ladenzeileen, BDZV:hen ja Twengaan nähden, ja kyseisille väliintulijoille annettiin tiedoksi ainoastaan liitteen 2 ei-luottamuksellinen versio.

46 Unionin tuomioistuimen presidentin 1.9.2022 antamalla määräyksellä Google ja Alphabet v. komissio (C-48/22 P, EU:C:2022:667) PriceRunner International AB (jäljempänä PriceRunner) hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia. Kyseisen määräyksen mukaan valituskirjelmän liite 2 oli käsiteltävä luottamuksellisena myös PriceRunneriin nähden.

47 Unionin tuomioistuimen presidentin 1.9.2022 antamalla määräyksellä Google ja Alphabet v. komissio (C-48/22 P, EU:C:2022:668) FairSearch AISBL:n hakemus saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia hylättiin.

IV Valituksen osapuolten vaatimukset

48 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– kumoaa riidanalaisen päätöksen tai toissijaisesti palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimeen

– velvoittaa komission korvaamaan asian käsittelystä ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakuasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja

– velvoittaa PriceRunnerin vastaamaan tämän väliintulosta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

49 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

50 PriceRunner vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

51 CCIA vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin sillä pysytetään riidanalainen päätös

– kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan tai toissijaisesti palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimeen ja

– velvoittaa komission korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

52 EFTAn valvontaviranomainen vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

53 BEUC vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan sille muutoksenhakuasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

54 Foundem vaatii, että unionin tuomioistuin

– jättää valituksen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, tai hylkää sen kokonaisuudessaan perusteettomana ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

55 Kelkoo vaatii, että unionin tuomioistuin

– jättää valituksen tutkimatta siltä osin kuin se koskee unionin yleisen tuomioistuimen esittämiä tosiseikkoja koskevia toteamuksia ja hylkää sen muilta osin perusteettomana ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

56 VDZ, Ladenzeile ja BDZV vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen kokonaisuudessaan ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut niille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

57 Twenga vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valittajien esittämät valitusperusteet

– pysyttää valituksenalaisen tuomion

– pysyttää riidanalaisen päätöksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

58 Valittajat täsmensivät 19.9.2023 pidetyssä istunnossa vastauksena unionin tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että ne vaativat valituksenalaisen tuomion kumoamista ainoastaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt niiden kanteen, mikä merkittiin istunnon pöytäkirjaan. Valittajat ovat siten luopuneet valituksestaan siltä osin kuin se koskee valituksenalaisen tuomion sitä osaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt niiden vaatimukset.

V Valituksen tarkastelu

59 Valittajat esittävät valituksensa tueksi neljä valitusperustetta. Ensimmäinen valitusperuste koskee oikeudellista virhettä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin pysytti riidanalaisen päätöksen, vaikka päätöksessä ei ole noudatettu oikeudellista kriteeriä, jota vaaditaan sen toteamiseksi, että on olemassa velvollisuus antaa käyttöoikeus tuotevertailuvälineille. Toinen valitusperuste koskee oikeudellista virhettä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin pysytti riidanalaisen päätöksen, vaikka siinä ei ole yksilöity käyttäytymistä, joka poikkesi ansioihin perustuvasta kilpailusta. Kolmannen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki virheitä, kun se tutki väitetyn väärinkäytön ja todennäköisten vaikutusten välistä syy-yhteyttä. Neljännen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki virheen katsoessaan, ettei komission tarvinnut tutkia, voitiinko käyttäytymisellä syrjäyttää yhtä tehokkaat kilpailijat markkinoilta.

A Tutkittavaksi ottaminen

60 Foundem väittää, että valitus on jätettävä tutkimatta, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Se väittää lähinnä, että riitauttamatta avoimesti valituksenalaisessa tuomiossa todettuja tosiseikkoja valittajat pyrkivät korvaamaan ne sellaisella omalla versiollaan näistä tosiseikoista, joka on ristiriidassa unionin yleisen tuomioistuimen toteamusten kanssa. Tämä tosiseikkojen harhaanjohtava ja vääristynyt esitys vaikuttaa jokaiseen neljästä valitusperusteesta, koska näiden valitusperusteiden tueksi esitetyt oikeudelliset argumentit perustuvat tosiseikkoja koskeviin virheellisyyksiin.

61 Tältä osin on huomautettava, että SEUT 256 artiklan 1 kohdan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta. Ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään merkityksellisen tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä esitettyä näyttöä. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tosiseikasto ja näyttö on otettu huomion vääristyneellä tavalla, niiden arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 12.1.2023, Lietuvos geležinkeliai v. komissio, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

62 Yhtäältä siis sitä, että valittajat perustavat valituksessaan esittämänsä oikeudellisen argumentaation valituksenalaisessa tuomiossa todettujen tosiseikkojen vääristyneeseen esittämiseen, on arvioitava valituksen perusteltavuutta koskevan tutkinnan yhteydessä. Toisaalta valituksenalaisessa tuomiossa todettujen tosiseikkojen harhaanjohtavaan esittämiseen kohdistettu arvostelu riitauttamatta näiden tosiseikkojen paikkansapitävyyttä ei voi, vaikka se olisikin perusteltua, johtaa valituksen tutkimatta jättämiseen.

63 Käsiteltävänä olevassa asiassa valituksessa yksilöidään lisäksi riittävällä täsmällisyydellä jokaisen valitusperusteen osalta arvostelun kohteena olevat valituksenalaisen tuomion kohdat ja esitetään syyt, joiden vuoksi kyseisiin kohtiin liittyy valittajien mukaan oikeudellisia virheitä, minkä johdosta unionin tuomioistuin voi siis harjoittaa laillisuusvalvontaansa.

64 Edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävä valitus voidaan ottaa tutkittavaksi.

B Asiakysymys

1. Ensimmäinen valitusperuste

a) Asianosaisten lausumat

65 Ensimmäisessä valitusperusteessa, jossa on kaksi osaa, valittajat väittävät CCIA:n tukemina, että unionin yleinen tuomioistuin pysytti riidanalaisen päätöksen, vaikka komissio ei ollut näyttänyt toteen, että oikeuskäytännössä vahvistetut ja valituksenalaisen tuomion 213, 215 ja 216 kohdassa mainitut palvelun tarjoamisvelvollisuuden osoittamiselle asetetut edellytykset täyttyivät.

66 Valittajat väittävät tältä osin, että Googlea moitittiin lähinnä siitä, ettei se ole antanut kilpaileville tuotevertailuvälineille pääsyä erityisiin ”laatikoihin”, jotka on sijoitettu näkyvästi sen hakutulosten – joiden sijoitusta Pandan kaltaiset algoritmit eivät voineet heikentää luokittelussa – sivuille ja joissa on parannettuja näyttötoimintoja.

67 Valittajat moittivat ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se korvasi valituksenalaisen tuomion 224–228 kohdassa lainvastaisesti riidanalaiseen päätökseen sisältyvän komission arvioinnin omalla arvioinnillaan, jonka mukaan palvelun tarjoamisvelvollisuuden osoittamiselle asetetut edellytykset täyttyivät. Unionin yleinen tuomioistuin näet väitti, että Googlen yleisten hakutulosten sivulla on piirteitä, joiden johdosta se muistuttaa olennaista toimintaedellytystä (224 kohta), että komissio katsoi, että Googlen liikenne oli välttämätöntä kilpaileville tuotevertailuvälineille (227 kohta) ja että komissio oli todennut kaiken kilpailun poistamisen riskin (228 kohta). Riidanalaisessa päätöksessä ei kuitenkaan esitetä tällaisia toteamuksia, kuten unionin yleinen tuomioistuin on itsekin vahvistanut valituksenalaisen tuomion 223 kohdassa todetessaan, ettei komissio ole viitannut palvelun tarjoamisvelvollisuutta koskeviin kriteereihin.

68 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 229–249 kohdassa oikeudellisen virheen, kun se katsoi, ettei komission tarvinnut väitetyn väärinkäytön olemassaolon määrittämiseksi soveltaa 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa esitettyä testiä.

69 Valittajat väittävät tältä osin, että unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 220, 229 ja 287 kohdassa, että väitetty väärinkäyttö muodostui lähinnä siitä, ettei Google ollut noudattanut velvollisuuttaan tarjota käyttöoikeutta. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kuitenkin niiden mukaan kyseisen tuomion 229 kohdassa, että riidanalaisten menettelytapojen osatekijät poikkeavat 26.11.1998 annettuun tuomioon Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) johtaneessa asiassa kyseessä olleesta palvelujen tarjoamisesta kieltäytymisestä.

70 Ensimmäisessä väitteessään valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä katsoi valituksenalaisen tuomion 237–240 kohdassa, että nyt käsiteltävä asia on erotettava palvelujen tarjoamisesta kieltäytymistä koskevasta asiasta, koska siinä on kyse ”erilaisesta kohtelusta”. Palvelujen tarjoamisesta kieltäytymistä koskeva asia on niiden mukaan kuitenkin vain erityinen malliesimerkki erilaista kohtelua koskevista asioista, koska kyse on siitä, että asianomainen yritys pitää jonkin omaisuuserän itsellään ja kieltäytyy tarjoamasta sitä kilpailijoilleen.

71 Valittajien mukaan käsiteltävässä asiassa yksilöity ongelma oli se, että oli olemassa ”laatikoista” muodostuva järjestelmä, johon kilpailevilla tuotevertailuvälineillä ei ollut käyttöoikeutta, ja se, että kyseinen järjestelmä oli sijoittelunsa, ominaispiirteidensä ja sijoitusten heikentämättä jättämisen kannalta houkuttelevampi kuin järjestelmä, johon näille tuotevertailuvälineille oli tosiasiallisesti tarjottu ”käyttöoikeutta” unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 219 ja 243 kohdassa käyttämien ilmaisujen mukaisesti, eli geneeristen tulosten esittäminen. Se, että väitetty väärinkäyttö kuvataan useiden menettelytapojen yhdistelmäksi eli Googlen tuotevertailuvälineen tulosten näyttämiseksi näkyvissä ”laatikoissa” ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulosten näyttämiseksi geneerisissä tuloksissa, joissa sijoitus voi laskea, on vain toinen tapa ilmaista se, että Google on kohdellut oman tuotevertailuvälineensä tuloksia eri tavalla kuin kilpailevien tuotevertailuvälineiden tuloksia sillä perusteella, ettei se ole antanut viimeksi mainituille käyttöoikeutta ”laatikoihin”. Toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 232 kohdassa, kyseessä oleva erilainen kohtelu ei ole käyttöoikeudesta erillinen ”ulkoinen menettelytapa”.

72 Valittajat väittävät toisessa väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin kuvaili valituksenalaisen tuomion 177, 219 ja 243 kohdassa lainvastaisesti ja virheellisesti riidanalaista päätöstä siten, että se koskee niitä ehtoja, joilla Google tarjoaa palveluaan antamalla oikeuden käyttää yleisten hakutulosten sivuja, eikä niinkään velvollisuutta antaa oikeus käyttää erillistä järjestelmää.

73 Unionin yleinen tuomioistuin ensinnäkin ”kirjoitti uudelleen” riidanalaisen päätöksen toteamalla valituksenalaisen tuomion 219 kohdassa, että ”toisin kuin komissio väittää”, nyt käsiteltävässä asiassa on kyse ehdoista, joilla Google tarjoaa yleistä hakupalveluaan antamalla oikeuden käyttää yleisten hakutulosten sivuja, vaikka tällaista toteamusta ei ole kyseisessä päätöksessä.

74 Kun unionin yleinen tuomioistuin toiseksi kuvasi nyt käsiteltävää asiaa siten, että siinä on kyse palvelun tarjoamisen ehdoista, se luonnehti asiaa oikeudellisesti virheellisellä tavalla. Tämä asia ei näet koske palvelun tarjoamisen ehtoja eli niitä kaupallisia ehtoja, joilla yritys, joka on päättänyt toimittaa tavaroita tai palveluja toiselle yritykselle, antaa tämän jälkeen tavaransa tai palvelunsa toisen käyttöön. Kyseessä oleva infrastruktuuri ei myöskään ole Googlen yleisten hakutulosten sivu kokonaisuudessaan. Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee sitä vastoin, että ”laatikot” ovat erillinen järjestelmä ja niihin liittyy oma tekninen infrastruktuurinsa ja että Googlea arvostellaan siitä, ettei se ole antanut kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeutta käyttää näitä ”laatikkoja”. Se, että Google on antanut kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeuden käyttää geneerisiä hakutuloksiaan, ei muuta tätä mitenkään. Kuten kaikissa palvelun tarjoamisvelvollisuutta koskevissa asioissa, nyt käsiteltävässä asiassa kysymys koskee siis yrityksen oikeutta valita, kenellä on oikeus käyttää tiettyä järjestelmää. Valituksenalaisen tuomion 234–236 ja 239 kohdassa olevalla viittauksella hintaruuvia merkitseviä menettelytapoja koskevaan oikeuskäytäntöön ei siis ole merkitystä.

75 Valittajat väittävät kolmannessa väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 232 ja 233 kohdassa virheellisesti palvelun tarjoamisvelvollisuuteen perustuvan kriteerin sillä perusteella, ettei kilpailija ollut esittänyt nimenomaista pyyntöä käyttöoikeuden myöntämisestä eikä määräävässä markkina-asemassa oleva yritys ollut nimenomaisesti kieltäytynyt myöntämästä sille käyttöoikeutta. Unionin yleinen tuomioistuin teki ensinnäkin valittajien mukaan oikeudellisen virheen, koska oikeuskäytännössä ei edellytetä nimenomaista pyyntöä tai nimenomaista käyttöoikeuden epäämistä. Unionin yleisen tuomioistuimen kaavamainen lähestymistapa on toiseksi ristiriidassa palvelun tarjoamisvelvollisuuden oikeudellisen ja taloudellisen logiikan kanssa. Valittajien mukaan on

selvitettävä, täyttääkö nyt käsiteltävä asia tällaisen velvollisuuden, joka merkitsee puuttumista perusvapauksiin ja poikkeusta kilpailuun perustuvassa markkinataloudessa, asettamiselle asetetut oikeudelliset edellytykset. Sillä, onko esitetty nimenomainen pyyntö, ei sitä vastoin ole merkitystä. Unionin yleisen tuomioistuimen päättely poikkeaa kolmanneksi riidanalaisesta päätöksestä, jossa todetaan, että pyyntö oli esitetty ja että oikeus käyttää Shopping Uniteja oli evätty.

76 Neljännessä väitteessään valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se hylkäsi valituksenalaisen tuomion 240 kohdassa palvelun tarjoamisvelvollisuuteen perustuvan kriteerin sillä perusteella, että se oli luokitellut kyseessä olevan käyttäytymisen eli sen, että Google kohtelee tuotevertailuvälineensä tuloksia eri tavalla kuin kilpailevien tuotevertailuvälineiden tuloksia, ”aktiiviseksi”. Riidanalaisessa päätöksessä vastustetaan kuitenkin valittajien mukaan sitä, ettei muille tuotevertailuvälineille ”passiivisesti” anneta samaa käyttöoikeutta kuin Googlen tuotevertailuvälineelle. Valittajien mukaan käyttäytymisen luokittelemisella ”aktiiviseksi” tai ”passiiviseksi” ei ole merkitystä nyt käsiteltävän asian erottamiseksi yleisesti palvelun tarjoamisesta kieltäytymistä koskevista asioista.

77 Viidennessä väitteessä valittajat riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 246 kohdassa esittämät näkökohdat, joiden johdosta se katsoi, etteivät riidanalaisen päätöksen korjaavat toimenpiteet olleet väitetyn väärinkäytön luonteen arvioimisen kannalta merkityksellisiä. Komissio on yksilöinyt ainoastaan kaksi toimenpidettä väärinkäytön lopettamiseksi, sillä Google saattoi joko tehdä kilpailevien tuotevertailuvälineiden kanssa sopimuksia, joilla niille annetaan sama oikeus käyttää sen ”laatikoita” kuin sen omalle tuotevertailuvälineelle, taikka luopua ”laatikoiden” näyttämisestä. Riidanalaisella päätöksellä pyrittiin näin ollen selvästi poistamaan siitä johtuvat huolenaiheet, että Google kieltäytyi antamasta käyttöoikeuden tiettyyn infrastruktuuriin, vaikka sillä oli oikeudellisesti velvollisuus sen antamiseen.

78 Komissio, PriceRunner, EFTAn valvontaviranomainen, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga kiistävät valittajien argumentaation ja väittävät, että ensimmäinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta taikka se on hylättävä tehottomana tai perusteettomana. Kyseinen valitusperuste perustuu niiden mukaan erityisesti virheelliseen lähtökohtaan, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä, sellaisena kuin se on pysytetty valituksenalaisessa tuomiossa, moitittu käyttäytyminen muodostuu yksinomaan siitä, että Google esitti oman tuotevertailuvälineensä tulokset näkyvästi ja kieltäytyi antamasta kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeutta käyttää sellaista erillistä järjestelmää, jonka väitetään muodostuvan ”laatikoista”, eli Products Universaleista ja sittemmin Shopping Uniteista.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

1) Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa

79 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa, joka on tutkittava ensimmäiseksi, valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 229–249 kohtaa sillä perusteella, että kun unionin yleinen tuomioistuin kieltäytyi soveltamasta nyt käsiteltävään asiaan 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä, se omaksui virheellisen oikeudellisen kriteerin sen arvioimiseksi, onko määräävää markkina-asemaa käytetty väärin.

80 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tältä osin valituksenalaisen tuomion 229 kohdassa, että vaikka kyseessä oleviin menettelytapoihin liittyy käyttöoikeutta koskeva ongelma, niiden osatekijät eroavat kuitenkin 26.11.1998 annettuun tuomioon Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) johtaneessa asiassa kyseessä olleesta palvelun tarjoamisen kieltäytymisestä, mikä oikeutti komission päätöksen käsitellä niitä muiden kuin kyseisessä tuomiossa esiin tuotujen edellytysten kannalta.

81 Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisen tuomion 230 ja 231 kohdassa, että se, että asia liittyy täysin tai osittain käyttöoikeutta koskevaan ongelmaan, kuten nyt esillä oleva asia, ei näet merkitse aina välttämättä sitä, että kyseisessä tuomiossa esitettyjä edellytyksiä olisi sovellettava, etenkään, kuten komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä, jos kyseessä oleva menettelytapa muodostuu itsenäisestä käyttäytymisestä, jonka osatekijät eroavat palvelun tarjoamisesta kieltäytymisestä, vaikka sillä voikin olla samat poissulkevat vaikutukset.

82 Unionin yleinen tuomioistuin selitti valituksenalaisen tuomion 232 ja 233 kohdassa lähinnä, että palvelun tarjoamisesta kieltäytyminen, joka oikeuttaa 26.11.1998 annetussa tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) esitettyjen edellytysten soveltamisen, edellyttää yhtäältä, että se on nimenomainen, eli on olemassa pyyntö taikka vähintään toivomus käyttöoikeuden myöntämisestä ja sitä vastaava kieltäytyminen, ja toisaalta, että moitittu käyttäytyminen perustuu ennen kaikkea kieltäytymiseen itsessään eikä erilliseen menettelytapaan, kuten eritoten johonkin toiseen vipuvaikutukseen perustuvaan väärinkäytön muotoon. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tällaisen nimenomaisen kieltäytymisen puuttuminen sulkee pois sen, että palvelun tarjoamisesta kieltäytymiseksi luonnehditaan menettelytapoja, jotka – vaikka niiden seurauksena voisi olla lopulta implisiittinen kieltäytyminen käyttöoikeuden myöntämisestä – merkitsevät SEUT 102 artiklan itsenäistä rikkomista, kun otetaan huomioon niiden osatekijät, jotka poikkeavat jo luonteeltaan ansioihin perustuvasta kilpailusta.

83 Unionin yleinen tuomioistuin totesi vielä valituksenalaisen tuomion 234 kohdassa, että vaikka kaikki ”menettelytavat – – jotka poistavat [kilpailun]” kokonaan tai ainakin useimmat näistä menettelytavoista voivat olla implisiittisiä palvelun tarjoamisesta kieltäytymisiä, koska niillä on tapana vaikeuttaa markkinoille pääsyä, 26.11.1998 annettua tuomiota Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) ei voida soveltaa kaikkiin näihin menettelytapoihin, sillä muutoin jätettäisiin huomiotta SEUT 102 artiklan sanamuoto ja tarkoitus; kyseisen artiklan soveltamisalaa ei voida rajoittaa vain sellaisiin väärinkäytöksi katsottaviin menettelytapoihin, joissa on kyse asianomaisessa tuomiossa tarkoitetuista ”välttämättömistä” tavaroista ja palveluista.

84 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 235 kohdassa, että useissa asioissa, joissa on ollut kyse palvelun käyttöoikeutta koskevista ongelmista, kuten muun muassa hintaruuvia merkitsevistä menettelytavoista, välttämättömyysedellytyksen osoittamista ei ole vaadittu. Se katsoi tältä osin valituksenalaisen tuomion 236 kohdassa, ettei 26.11.1998 annetusta tuomiosta Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) voida päätellä, että edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jotta tarjoamisesta kieltäytymisen voidaan katsoa merkitsevän väärinkäyttöä, olisi välttämättä sovellettava myös silloin, kun arvioidaan sitä, voidaanko käyttäytymistä, joka muodostuu siitä, että palvelua tarjotaan tai tavaroita myydään epäedullisin ehdoin taikka ehdoin, joista ostaja ei voisi olla kiinnostunut, pitää väärinkäyttönä, sillä tällainen käyttäytyminen voi sinällään merkitä tarjoamisesta kieltäytymisestä eroavaa itsenäistä väärinkäytön muotoa.

85 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 237–241 kohdassa lähinnä, ettei käsiteltävässä asiassa ollut kyse pelkästään siitä, että Google olisi yksipuolisesti kieltäytynyt tarjoamasta kilpaileville yrityksille palvelua, joka on välttämätön kilpailtaessa lähimarkkinoilla,

vaan siinä oli kyse SEUT 102 artiklan vastaisesta erilaisesta kohtelusta. Se totesi, että riidanalaiset menettelytavat ovat luonteeltaan ”aktiivisia”, mikä ilmenee positiivisina syrjintätoimina Googlen tuotevertailupalvelun ja kilpailevien tuotevertailupalvelujen välillä, ja että nämä menettelytavat merkitsevät itsenäistä vipuvaikutukseen perustuvaa väärinkäytön muotoa, joka saadaan aikaan markkinoilla, joilla kyseisellä yrityksellä on määräävä asema ja joille ovat luonteenomaisia suuret markkinoille pääsyn esteet, eli yleisten hakupalvelujen markkinoilla. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan komission ei näin ollen tarvinnut osoittaa määräävän markkina-aseman väärinkäytön toteamiseksi, että 26.11.1998 annetussa tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) esitetyt edellytykset täyttyivät.

86 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 242–247 kohdassa muun muassa Googlen väitteen, jonka mukaan tämä velvoitettiin riidanalaisessa päätöksessä lähinnä siirtämään arvokasta omaisuutta, nimittäin hakutuloksille annettua tilaa. Se selitti, että määräävää markkina-asemaa väärinkäyttävän yrityksen velvollisuus luovuttaa omaisuutta, tehdä sopimuksia tai antaa oikeus käyttää palveluaan syrjimättömin ehdoin ei välttämättä tarkoita 26.11.1998 annetussa tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) esitettyjen edellytysten soveltamista. Väärinkäytön oikeudellista luokittelua koskevien perusteiden ja sellaisten korjaavien toimenpiteiden välillä, joilla väärinkäyttö voidaan poistaa, ei nimittäin voi olla automaattista yhteyttä. Unionin yleinen tuomioistuin totesi vielä, että se, että yksi tavoista lopettaa väärinkäytöksi katsottava käyttäytyminen on se, että kilpailijoiden annetaan käyttää Googlen tulossivujen yläosassa näkyviä ”laatikoita”, ei edellytä sitä, että väärinkäytöksi katsottavien menettelytapojen olisi rajoituttava näiden ”laatikoiden” näyttämiseen ja että väärinkäytön yksilöimisen edellytykset olisi määriteltävä ainoastaan tämän seikan perusteella.

87 Sen arvioimiseksi, sisältyykö näihin näkökohtiin, kuten valittajat esittävät, oikeudellinen virhe, on palautettava mieleen, että SEUT 102 artiklassa kielletään yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tällä artiklalla on tavoitteena estää yleistä etua, yksittäisiä yrityksiä ja kuluttajia haittaava kilpailun rajoittuminen määräämällä seuraamuksia määräävässä markkina-asemassa olevien yritysten sellaisesta käyttäytymisestä, joka rajoittaa ansioihin perustuvaa kilpailua ja on siten omiaan aiheuttamaan välitöntä vahinkoa kuluttajille tai joka estää tämän kilpailun tai vääristää sitä ja on siten omiaan aiheuttamaan heille välillistä vahinkoa (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 124 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

88 Tällainen käyttäytyminen on sellaista, joka estää markkinoilla, joilla kilpailu on juuri määräävässä asemassa olevan yhden tai useamman yrityksen olemassaolon vuoksi jo vähentynyt, vielä olemassa olevan kilpailun säilymisen tai kehittymisen muiden kuin sellaisten keinojen käyttämisen vuoksi, joita yritysten ansioihin perustuvassa kilpailussa käytetään (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 125 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

89 Siltä osin kuin on kyse menettelytavoista, jotka perustuvat siihen, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys epää mahdollisuuden käyttää infrastruktuuria, jonka se on kehittänyt oman toimintansa tarpeisiin ja jonka haltija se on, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällaisen epäämisen pitäminen määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä edellyttää paitsi sitä, että epäämisellä on voitu poistaa kaikki kilpailu käyttömahdollisuutta pyytäneen yrityksen taholta eikä sitä ole voitu objektiivisesti perustella, myös sitä, että kyseinen infrastruktuuri sinänsä on ollut kyseisen yrityksen toiminnan harjoittamisen kannalta välttämätön siten, että infrastruktuuria ei ole voitu tosiasiallisesti eikä

mahdollisesti korvata millään toisella infrastruktuurilla (ks. vastaavasti tuomio 26.11.1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, 41 kohta ja tuomio 12.1.2023, Lietuvos geležinkeliai v. komissio, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

90 Näiden edellytysten asettaminen 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa oli perusteltua kyseiselle asialle ominaisissa olosuhteissa, joissa määräävässä markkina-asemassa ollut yritys oli kieltäytynyt antamasta kilpailijalle mahdollisuutta käyttää oman toimintansa tarpeisiin kehittämäänsä infrastruktuuria, eikä kyse ollut muunlaisesta käyttäytymisestä (tuomio 25.3.2021, Deutsche Telekom v. komissio, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 45 kohta ja tuomio 12.1.2023, Lietuvos geležinkeliai v. komissio, C-42/21 P, EU:C:2023:12, 80 kohta).

91 Toteamuksesta, jonka mukaan määräävässä markkina-asemassa oleva yritys on käyttänyt väärin asemaansa kieltäytyessään tekemästä sopimuksia kilpailijan kanssa, näet seuraa, että kyseisen yrityksen on tehtävä sopimus kyseisen kilpailijan kanssa. Tällainen velvoite merkitsee kuitenkin vakavaa puuttumista määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen sopimusvapauteen ja omaisuudensuojaan, koska jopa määräävässä markkina-asemassa oleva yritys voi lähtökohtaisesti vapaasti kieltäytyä tekemästä sopimuksia ja käyttämästä infrastruktuuria, jonka se on kehittänyt omiin tarpeisiinsa (tuomio 25.3.2021, Deutsche Telekom v. komissio, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 46 kohta).

92 Valittajat väittävät nyt käsiteltävässä asiassa, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin yksilöi valituksenalaisen tuomion 220, 229 ja 287 kohdassa väitetyn väärinkäytön sanamuodoin, jotka osoittavat, että kyse on todellisuudessa siitä, onko Googlella velvollisuus tarjota kilpaileville tuotevertailuvälineille mahdollisuutta käyttää tällaista infrastruktuuria, se päätteli kyseisen tuomion 229 ja 240 kohdassa virheellisesti, että Googlen menettelytapojen osatekijät eroavat 26.11.1998 annettuun tuomioon Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) johtaneessa asiassa kyseessä olleen kaltaisesta käyttöoikeuden epäämisestä ja että kyseisessä tuomiossa vahvistettuja edellytyksiä ei näin ollen sovelleta näihin menettelytapoihin.

93 Valittajat moittivat ensimmäisessä ja toisessa väitteessään unionin yleistä tuomioistuinta erityisesti siitä, että tämä katsoi, että nyt käsiteltävä asia koskee ”erilaista kohtelua” niiden ehtojen osalta, joilla Google tarjoaa omaa yleistä hakupalveluaan antamalla oikeuden käyttää yleisten hakutulosten sivuja, eikä velvollisuutta antaa oikeus käyttää erillistä järjestelmää, joka muodostuu sen tulossivuille näkyvästi sijoitetuista erityisistä ”laatikoista”, joissa on parannettuja näyttötoimintoja ja joiden sijoitusta Pandan kaltaiset algoritmit eivät voineet heikentää.

94 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että valittajat tulkitsevat valituksenalaisen tuomion 220, 229 ja 287 kohtaa virheellisesti.

95 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti tosin valituksenalaisen tuomion 220 kohdassa, että ”Googlea moititaan siitä, ettei se ole antanut kilpaileville tuotevertailuvälineille mahdollisuutta hyödyntää samanlaisia sijoitus- ja näyttämistapoja, joita sen oma vertailuväline hyödyntää”. Se kiinnitti valituksenalaisen tuomion 229 kohdassa huomiota siihen, että ”kyseisiin menettelytapoihin liittyy, kuten Google väittää, käyttöoikeutta koskeva ongelma”. Se totesi tämän tuomion 287 kohdassa, että ”kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulokset, vaikka ne olisivat erityisen relevantteja internetin käyttäjän kannalta, eivät voi koskaan saada osakseen samankaltaista kohtelua kuin Googlen vertailuvälineen tulokset, olipa kyse niiden sijoituksesta,

sillä niiden ominaispiirteiden takia korjaavat algoritmit ovat taipuvaisia heikentämään niiden sijoitusta ja ’laatikot’ on varattu Googlen vertailuvälineen tuloksille, tai niiden esitystavasta, sillä muotoillut tekstit ja kuvat on niin ikään varattu Googlen vertailuvälineelle”.

96 Toisin kuin valittajat väittävät, unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan yksilöinyt valituksenalaisen tuomion 220, 229 ja 287 kohdassa väitettyä väärinkäyttöä millään tavalla sanamuodoin, jotka osoittavat, että kyse on loppujen lopuksi siitä, onko Googlella velvollisuus antaa käyttöoikeus ”laatikoihin” eli Products Universaleihin ja sittemmin Shopping Uniteihin.

97 Kyseisten kohtien sanamuodostakin – ja kun niitä luetaan asiayhteydessään – ja erityisesti valituksenalaisen tuomion 219–229 ja 288 kohdasta nimittäin ilmenee, että Googlea moitittiin siitä, ettei se ollut sallinut sen oman tuotevertailuvälineen kanssa kilpailevien tuotevertailuvälineiden hyötyvän sen yleisten hakutulosten sivuilla samankaltaisesta näkyvyydestä, joka Googlella oli, ja ettei se näin ollen ollut varmistanut yhdenvertaista kohtelua sen oman tuotevertailuvälineen ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden välillä. Toiminta, josta Googlea moititaan, muodostui tarkemmin sanottuna – kuten unionin yleinen tuomioistuin myös kyseisen tuomion 187 ja 261 kohdassa muistutti – kahden menettelytavan yhdistelmästä eli yhtäältä Googlen omien erikoistuneiden hakutulosten sijoittamisesta ja esittämisestä sen yleisten hakutulosten sivuilla kilpailevien tuotevertailuvälineiden hakutuloksia suotuisammin ja toisaalta kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulosten sijoitusten samanaikaisesta heikentämisestä korjaavilla algoritmeilla.

98 Koska valittajat vetoavat myös riidanalaisen päätöksen mukaisten korjaavien toimenpiteiden merkityksellisyyteen, on lisäksi riittävää todeta, ettei kyseisillä toimenpiteillä ole velvoitettu Googlea antamaan käyttöoikeus ”laatikoihin”. Valituksenalaisen tuomion 71 ja 221 kohdasta nimittäin ilmenee, että komissio määräsi Googlen lopettamaan sen syyksi luetun käyttäytymisen ja korosti, että vaikka Google saattoi noudattaa tätä määräystä eri tavoin, kaikilla täytäntöönpanotoimenpiteillä on huolehdittava siitä, että Google ei kohtele kilpailevia tuotevertailupalveluja yleisten hakutulostensa sivuilla omaa tuotevertailupalveluaan ”epäsuotuisammin”, ja että kaikissa täytäntöönpanotoimenpiteissä Googlen tuotevertailupalvelun sijoittamiseen ja esittämiseen on sovellettava ”samoja prosesseja ja menetelmiä”, joita käytetään kilpailevien tuotevertailupalvelujen yhteydessä.

99 Valituksenalaisessa tuomiossa esitetyssä kyseessä olevaa käyttäytymistä koskevassa kuvauksessa tuodaan siis esiin, että käyttäytymisessä oli kyse syrjivästä sijoittamisesta ja esittämisestä Googlen yleisen hakupalvelun yleisten hakutulosten sivuilla eikä käyttöoikeudesta ”laatikoihin”.

100 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 177 kohdassa muun muassa, että kyseessä oleva infrastruktuuri muodostui Googlen yleisten hakutulosten sivuista, jotka synnyttävät liikennettä muille verkkosivustoille, muun muassa kilpailevien tuotevertailuvälineiden verkkosivustoille, ja että kyseinen infrastruktuuri on lähtökohtaisesti avoin infrastruktuuri.

101 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti lisäksi valituksenalaisen tuomion 219 ja 243 kohdassa, että kyse oli ehdoista, joilla Google tarjoaa yleistä hakupalveluaan antamalla kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeuden käyttää yleisten hakutulosten sivuja.

102 Esitettyään lopuksi valituksenalaisen tuomion 220 ja 221 kohdassa yhteenvedon riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 662 ja 699 perustelukappaleen ja 700 perustelukappaleen c kohdan sisällöstä unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 222 kohdassa, että kyseisellä päätöksellä pyritään siihen, että Googlen tuotevertailuvälineellä ja kilpailevilla

tuotevertailuvälineillä on yhtäläinen oikeus käyttää Googlen yleisten hakutulosten sivuja kyseessä olevien tulosten tyypistä (geneeriset tulokset, Product Universalit tai Shopping Unitit) riippumatta, ja sen tarkoituksena on siis todellakin antaa kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeus käyttää Googlen hakutulosten sivuja siten, että ne sijoitetaan ja esitetään yhtä näkyvästi kuin Googlen tuotevertailuväline.

103 On siis selvää, että kun unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 229 kohdassa, että kyseessä oleviin menettelytapoihin ”liittyy – – käyttöoikeutta koskeva ongelma”, se ei viitannut kilpailevien tuotevertailuvälineiden oikeuteen käyttää ”laatikoita” vaan se viittasi niiden oikeuteen saada käyttää Googlen yleisten hakutulosten sivuja syrjimättömin ehdoin.

104 Toiseksi on todettava, ettei unionin yleistä tuomioistuinta voida moittia siitä, että se olisi valituksenalaisen tuomion 219 kohdassa korvannut riidanalaiseen päätökseen sisältyvän arvioinnin omalla arvioinnillaan. Kyseessä olevan käyttäytymisen kuvaus, sellaisena kuin unionin yleinen tuomioistuin on sen näin esittänyt, on nimittäin vain yksi tapa kuvata sitä, että Googlea moitittiin siitä, että sen oma tuotevertailuväline sijoitettiin ja esitettiin Googlen yleisten hakutulosten sivuilla kilpailevia tuotevertailuvälineitä suotuisammin, mikä mainitaan useaan otteeseen riidanalaisessa päätöksessä ja valituksenalaisessa tuomiossa lähes identtistä sanamuotoa käyttäen.

105 Kolmanneksi on niin, ettei ole mahdollista hyväksyä valittajien väitettä, jonka mukaan ”laatikot” ovat Googlen yleisten hakutulosten sivuista erillinen järjestelmä, joten unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt katsoa, että nyt käsiteltävässä asiassa on kyse siitä, oliko perusteltua määrätä Google antamaan kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeus käyttää kyseistä järjestelmää. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 114 ja 115 kohdassa pääosin huomauttanut, vaikka nämä ”laatikot” esitetään Googlen yleisten hakutulosten sivulla hyvin näkyvästi, ne eivät muodosta erillistä infrastruktuuria täysin itsenäisen hakutulosten sivun merkityksessä.

106 Lisäksi on selvää, että Googlen tuotevertailuvälineen kanssa kilpailevilla tuotevertailuvälineillä oli oikeus käyttää sen yleistä hakupalvelua ja yleisten hakutulosten sivuja. Googlea ei siis mitenkään arvostella siitä, että se olisi evännyt tämän käyttöoikeuden.

107 Näin ollen haitta, joka Googlen kanssa kilpaileville tuotevertailuvälineille aiheutuu kahden kyseessä olevan menettelytavan yhdistelmästä – eli yhtäältä Googlen omien erikoistuneiden hakutulosten sijoittamisesta ja esittämisestä sen yleisten hakutulosten sivuilla kilpailevien tuotevertailuvälineiden tuloksia suotuisammin ja toisaalta kilpailevien tuotevertailuvälineiden hakutulosten sijoitusten samanaikaisesta heikentämisestä korjaavilla algoritmeilla –, koskee Googlen yleisten hakutulosten sivun käyttöoikeudelle asetettuja ehtoja eikä käyttöoikeutta väitetysti erilliseen, ”laatikoista” muodostuvaan infrastruktuuriin.

108 Neljänneksi on niin, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi pääosin valituksenalaisen tuomion 223, 237 ja 240 kohdassa – komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että Google käytti näiden kahden menettelytavan yhdistelmän ja siis sen yleisen hakupalvelun sivuilla tapahtuneen sen oman tuotevertailuvälineen ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden välisen syrjinnän kautta määräävää asemaansa yleisten hakupalvelujen markkinoilla, joille ovat luonteenomaisia suuret markkinoille pääsyn esteet, vipuna suosiakseen omaa tuotevertailuvälinettään tuotevertailupalvelujen markkinoilla ja että tämä käyttäytyminen johti kilpailun mahdolliseen tai tosiasialliseen poistamiseen viimeksi mainituilta tuotantoketjun loppupään markkinoilta.

109 Tämän seikan vuoksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 229 ja 240 kohdassa, että komission ei näin ollen tarvinnut osoittaa, että tämän tuomion 89 kohdassa mieleen palautetut, 26.11.1998 annetussa tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) esitetyt edellytykset täyttyivät, voidakseen todeta rikkomisen todettujen menettelytapojen perusteella, koska näiden menettelytapojen osatekijät eroavat kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa kyseessä olleen kaltaisesta käyttöoikeuden epäämisestä ja merkitsevät itsenäistä vipuvaikutukseen perustuvaa väärinkäytön muotoa.

110 Kuten tämän tuomion 90 kohdassa on muistutettu, 26.11.1998 annettuun tuomioon Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) perustuvasta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että kyseisen tuomion 41 kohdassa mainittujen edellytysten asettaminen oli perusteltua kyseisen tuomion taustalla olevalle asialle ominaisissa olosuhteissa, joissa määräävässä markkina-asemassa ollut yritys oli kieltäytynyt antamasta kilpailijalle mahdollisuutta käyttää oman toimintansa tarpeisiin kehittämäänsä infrastruktuuria, eikä kyse ollut muunlaisesta käyttäytymisestä.

111 Edellytyksiä, jotka on esitetty 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa, ei sitä vastoin sovelleta silloin, kun määräävässä markkina-asemassa oleva yritys antaa käyttöoikeuden infrastruktuuriinsa mutta asettaa tälle käyttöoikeudelle, palvelujen tarjoamiselle tai tuotteiden myynnille epäoikeudenmukaisia ehtoja. On totta, että jos tällaisen infrastruktuurin, palvelun tai tuotantopanoksen käyttöoikeus on välttämätön, jotta määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kilpailijat voivat toimia kannattavasti tuotantoketjun myöhemmän vaiheen markkinoilla, on sitäkin todennäköisempää, että kyseisillä markkinoilla sovellettavilla epäoikeudenmukaisilla menettelytavoilla on vähintäänkin potentiaalisia kilpailua rajoittavia vaikutuksia ja ne merkitsevät SEUT 102 artiklassa tarkoitettua väärinkäyttöä. Muiden menettelytapojen kuin käyttöoikeuden epäämisen osalta tällaisen välttämättömyyden puuttuminen ei kuitenkaan ole sellaisenaan ratkaisevaa, kun tutkitaan määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen mahdollisesti väärinkäyttöä merkitsevää käyttäytymistä (tuomio 25.3.2021, Deutsche Telekom v. komissio, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 50 kohta ja tuomio 25.3.2021, Slovak Telekom v. komissio, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

112 Vaikka tällainen käyttäytyminen voi olla yksi väärinkäytön muoto silloin, jos sillä voidaan luoda ainakin potentiaalisia kilpailua rajoittavia vaikutuksia tai jopa syrjäyttäviä vaikutuksia asianomaisilla markkinoilla, sitä ei voida rinnastaa siihen, että kilpailijalta yksiselitteisesti evätään oikeus käyttää jotakin infrastruktuuria, koska toimivaltaisen kilpailuviranomaisen tai kansallisen tuomioistuimen ei tarvitse velvoittaa määräävässä markkina-asemassa olevaa yritystä antamaan käyttöoikeutta infrastruktuuriinsa, sillä tämä käyttöoikeus on jo annettu. Tällaisessa tilanteessa toteutettavat toimenpiteet rajoittavat siten määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen sopimusvapautta ja omaisuudensuojaa vähemmän kuin sen pakottaminen antamaan käyttöoikeus sen oman toimintansa tarpeisiin varaamaansa infrastruktuuriin (tuomio 25.3.2021, Deutsche Telekom v. komissio, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 51 kohta ja tuomio 25.3.2021, Slovak Telekom v. komissio, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 51 kohta).

113 Koska – kuten tämän tuomion 105–107 kohdassa on huomautettu – Google antaa kilpaileville tuotevertailuvälineille oikeuden käyttää yleistä hakupalveluaan ja yleisten hakutulosten sivuja mutta soveltaa tähän käyttöoikeuteen syrjiviä ehtoja, 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa asetettuja edellytyksiä ei voida soveltaa kyseessä olevaan käyttäytymiseen.

114 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi siis perustellusti valituksenalaisen tuomion 229 ja 240 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt oikeudellista virhettä jättäessään arvioimatta, täyttikö kyseessä oleva käyttäytyminen nämä edellytykset.

115 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen ja toinen väite on hylättävä.

116 Kolmas, neljäs ja viides väite, jotka koskevat valituksenalaisen tuomion 232, 233, 240 ja 246 kohtaa, ovat tämän johdosta tehottomia.

117 Valittajat näet väittävät kyseisissä väitteissään, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 232 ja 233 kohdassa virheellisesti, ettei mainittuja edellytyksiä voida soveltaa sillä perusteella, ettei nimenomaista pyyntöä ollut esitetty ja eikä käyttöoikeutta ollut nimenomaisesti evätty, ja kyseisen tuomion 240 kohdassa sillä perusteella, että kyseessä oleva käyttäytyminen eli se, että Google kohtelee oman tuotevertailuvälineensä tuloksia eri tavalla kuin kilpailevien tuotevertailuvälineiden tuloksia, oli ”aktiivista” eikä ”passiivista” käyttäytymistä. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valittajien mukaan valituksenalaisen tuomion 246 kohdassa virheellisesti, että riidanalaisen päätöksen korjaavat toimenpiteet eivät olleet merkityksellisiä väitetyn väärinkäytön luonteen arvioimiseksi.

118 Vaikka näissä unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksissa olisi oikeudellisia virheitä, niiden tarkastelu ei ole tarpeen, sillä unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, ettei kyseessä oleva käyttäytyminen merkinnyt käyttöoikeuden epäämistä, johon sovelletaan 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä.

119 Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä.

2) Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa

120 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se korvasi valituksenalaisen tuomion 224–228 kohdassa lainvastaisesti riidanalaisessa päätöksessä esitetyn komission arvioinnin omalla arvioinnillaan, jonka mukaan 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 41 kohdassa vahvistetut edellytykset täyttyivät, vaikka riidanalaisessa päätöksessä ei ole mitään tämänluonteista päätelmää.

121 Koska – kuten tämän tuomion 118 kohdassa on todettu – unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että Googlen syyksi luettua käyttäytymistä ei tarvinnut arvioida näiden edellytysten nojalla, tämä ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on kuitenkin hylättävä tehottomana.

122 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

2. Toinen valitusperuste

a) Asianosaisten lausumat

123 Valittajat, joita CCIA tukee, väittävät toisessa valitusperusteessaan, jossa on kolme osaa, että jos väitetty väärinkäyttö ei ollut käyttöoikeuden epäämistä, riidanalaisessa päätöksessä oli SEUT 102 artiklan rikkomisen osoittamiseksi yksilöitävä toinen erillinen menettelytapa ja osoitettava,

että tämä menettelytapa poikkesi ansioihin perustuvasta kilpailusta. Kuten unionin yleinen tuomioistuin muistutti muun muassa valituksenalaisen tuomion 162–164 kohdassa, tältä osin ei valittajien mukaan riitä, että yksilöidään pelkkä vipuvaikutuksen perusteella tapahtuva määräävän markkina-aseman laajentaminen lähimarkkinoille, vaikka tämä laajentaminen johtaisi kilpailijoiden häviämiseen tai joutumiseen heikkoon asemaan.

124 Valittajat väittävät toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen siltä osin kuin se katsoi valituksenalaisen tuomion 175 ja 197 kohdassa, että Googlen käyttäytymisen todennäköisiin vaikutuksiin liittyvät seikat, jotka on esitetty tiivistetysti kyseisen tuomion 169–174 kohdassa, saattoivat ratkaista sen, harjoittaako Google ansioihin perustuvaa kilpailua.

125 Valittajat esittävät tarkemmin sanottuna, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 195 ja 196 kohdassa, ettei riidanalaisen päätöksen 341 perustelukappale ollut riittävä kyseessä olevan käyttäytymisen oikeellisuuden arvioimiseksi, koska se liittyi Googlen käyttäytymisen ”pelk[kiin] – – markkinoilta syrjäyttäviin vaikutuksiin”, mutta se totesi, että kyseistä perustelukappaletta oli luettava yhdessä kyseisen päätöksen 342 perustelukappaleen kanssa, jossa mainitaan kolme seikkaa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kyseisen tuomion 169, 175, 196, 197, 219 ja 283 kohdassa, että nämä seikat ovat merkityksellisiä luonnehdittaessa Googlen ja sen kilpailijoiden erilainen kohtelu ansioihin perustuvasta kilpailusta poikkeamiseksi.

126 Valittajien mielestä nämä kolme seikkaa eivät liity Googlen käyttäytymisen luonteeseen vaan ne koskevat hakuliikenteen merkitystä ja sen lähteitä ja niissä on kyse tämän käyttäytymisen väitetyistä todennäköisistä vaikutuksista. Ne eivät siis ole pätevä peruste lausua siitä, onko Google poikennut ansioihin perustuvasta kilpailusta siltä osin kuin se on kohdellut itseään eri tavalla kuin kilpailijoitaan.

127 Valittajat täsmentävät vastauskirjelmässään, että vaikka ansioihin perustuvasta kilpailusta poikkeamisen osoittamiseksi huomioon otettujen tekijöiden ei tarvitse liittyä pelkästään kyseessä olevan käyttäytymisen luonteeseen, niiden perusteella on kuitenkin voitava määritellä tällainen luonne. Toisin kuin komissio väittää, pelkkiä tämän käyttäytymisen taustalla olevia tekijöitä ei siis voida pitää riittävinä.

128 Valittajat väittävät toisen valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen siltä osin kuin se lainvastaisesti ”kirjoitti uudelleen” riidanalaisen päätöksen. Se esitti näet kolme lisäperustelua, jotka eivät sisälly kyseiseen päätökseen, täyttääkseen päätöksen perusteluissa olevan aukon ja selittääkseen, millä tavoin kyseessä oleva käyttäytyminen poikkesi sen mukaan ansioihin perustuvasta kilpailusta. Nämä kolme lisäperustelua ovat ensinnäkin tiukempi oikeudellinen kriteeri ”ylivoimaisen määräävässä asemassa” olevien yritysten osalta (valituksenalaisen tuomion 180, 182 ja 183 kohta), toiseksi se, että Googlen kannalta olisi epänormaalia rajata ”tulosjouk[ko] – – sen omiin tuloksiin” siitä syystä, että Googlella on mahdollisuus näyttää tuloksia kaikista sisällöistä (valituksenalaisen tuomion 176–184 kohta), ja kolmanneksi moititun käyttäytymisen kuvaaminen siten, että se merkitsee syrjivää kohtelua (valituksenalaisen tuomion 124, 237, 240, 279 ja 284–289 kohta).

129 Valittajat riitauttavat vastauskirjelmässään ensinnäkin komission huomautuksen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on esittänyt vain ylimääräisenä perusteluna kaksi näistä perusteluista eli perustelun, joka koskee Googlen käyttäytymisen epänormaaliutta (valituksenalaisen tuomion 176–179 kohta), ja perustelun, joka koskee tiukemman oikeudellisen

kriteerin soveltamista Googlen ”ylivoimaisen määräävän aseman” vuoksi (valituksenalaisen tuomion 180 kohta). Valittajat hylkäävät toiseksi ajatuksen siitä, että unionin yleisen tuomioistuimen väite, jonka mukaan Google olisi muuttanut käyttäytymistään (181–184 kohta), kuuluisi ainoastaan – kuten myös komissio on antanut ymmärtää – ”lisäselityksiin”.

130 Toisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen toisen valitusperusteen toisessa osassa esittämän kaltaiset lisäperustelut sen selittämiseksi, miltä osin Google ei kilpaillut ansioiden perusteella, ovat joka tapauksessa oikeudellisesti virheellisiä.

131 Valittajat väittävät ensimmäisessä väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi valituksenalaisen tuomion 180, 182 ja 183 kohdassa virheellistä oikeudellista kriteeriä, kun se tukeutui ”ylivoimaisen määräävän” aseman käsitteeseen arvioidessaan Googlen käyttäytymisen asianmukaisuutta. Niiden mukaan ensinnäkin määräävän markkina-aseman vahvuudella ei ole merkitystä osoitettaessa SEUT 102 artiklassa tarkoitettua määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä sellaisenaan. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valittajien mukaan toiseksi virheellisesti, että Googlen ”ylivoimaisen määräävän” aseman vuoksi Googlen käyttäytymistä SEUT 102 artiklan kannalta arvioitaessa oli otettava huomioon avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta 25.11.2015 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/2120 (EUVL 2015, L 310, s. 1) asetettu internetyhteyden tarjoajien yhdenvertaista kohtelua koskeva sääntö. Sillä, että Googlen katsotaan olevan ”ylivoimaisessa määräävässä asemassa” tai ”ovi internetiin”, ei voida laajentaa kyseisen yhdenvertaista kohtelua koskevan säännön soveltamista siten, että SEUT 102 artiklan nojalla otetaan käyttöön laajempia velvoitteita.

132 Valittajat väittävät toisessa väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 176–179 kohdassa oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että on epänormaalia, että hakupalvelussa esitetään vain sen omat tulokset. Ne kiistävät myös unionin yleisen tuomioistuimen kyseisen tuomion 181–184 kohdassa esittämät väitteet, sillä Googlen käyttäytyminen ei ole muuttunut, mikä olisi tehnyt ansioihin perustuvasta kilpailusta poikkeamisen sitäkin ilmeisemmäksi.

133 Valittajat esittävät kolmannessa väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin luokitteli valituksenalaisen tuomion 71, 124, 237, 240, 279 ja 284–288 kohdassa Googlen käyttäytymisen virheellisesti syrjiväksi.

134 Ensinnäkään unionin yleinen tuomioistuin ei omaksunut johdonmukaista lähestymistapaa määriteltäessä niitä kahta seikkaa, joita on kohdeltu syrjivästi. Unionin yleinen tuomioistuin vetosi valituksenalaisen tuomion 285 kohdassa väitettyä syrjintää koskevassa arvioinnissaan siihen, että Google kohtelee tuloksia eri tavalla sen mukaan, ovatko ne peräisin sen omasta tuotevertailuvälineestä vai kilpailevista tuotevertailuvälineistä. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi sitä vastoin valituksenalaisen tuomion 575 kohdassa objektiivista perustelua koskevassa arvioinnissaan, että riidanalaisessa päätöksessä komission huolena oli varmistaa yhdenvertainen kohtelu kahdentyyppisten Googlen tulosten eli geneeristen tulosten ja erikoistuneiden tulosten välillä.

135 Unionin yleinen tuomioistuin teki toiseksi valittajien mukaan virheen siltä osin kuin se ei osoittanut, että Google oli syyllistynyt mielivaltaiseen erilaiseen kohteluun, koska pelkästään eri tavalla kohteleminen ei riitä sen toteamiseen, että kyse on syrjinnästä. Valittajien mukaan ei ole mielivaltaista, että hakupalvelu toimii ainoastaan omien, sen tietoihin ja algoritmeihin perustuvien tulostensa tuottajana. Lisäksi se, ettei Google kykene näyttämään sellaisia kolmansien erikoistuneita tuloksia, jotka ovat yhtä luotettavia ja laadukkaita kuin se omat tulokset, on merkityksellinen objektiivinen ero. Samoista syistä unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 287, 291 ja 292 kohdassa esittämä kritiikki, jonka mukaan kolmansilta peräisin olevia erikoistuneita tuotetuloksia, vaikka ne olisivatkin erityisen relevantteja, ei kohdella samalla tavalla kuin Googlen tuloksia, on perusteeton. Hakutulosten tuottajana Google näyttää parhaat tulokset, jotka se kykenee tuottamaan. Valittajat väittävät lisäksi, että vaikka niitä moititaan siitä, että ne ovat kohdelleet eri tavoin Googlen kahta tulostyyppiä, kuten valituksenalaisen tuomion 575 kohdasta ilmenee, myös tämä eron tekeminen perustui objektiivisiin ja kohtuullisiin seikkoihin.

136 Valittajat täsmentävät vastauskirjelmässään, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys poikkeaa ansioihin perustuvasta kilpailusta, jos se heikentää palvelunsa laatua ja toimii oman etunsa vastaisesti.

137 Komissio, PriceRunner, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga riitauttavat valittajien argumentaation ja väittävät, että toinen valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta sekä hylättävä tehottomana ja joka tapauksessa perusteettomana.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

138 Toisessa valitusperusteessaan valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä teki oikeudellisen virheen katsoessaan komission osoittaneen, ettei kyseinen käyttäytyminen kuulunut ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

139 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti tältä osin valituksenalaisen tuomion 166 ja 167 kohdassa, ettei komissio ollut päätelläkseen, että SEUT 102 artiklaa oli rikottu, vain viitannut vipuvaikutukseen perustuviin menettelytapoihin, vaan se oli katsonut, että Google oli käyttänyt määräävää asemaansa yleisten hakupalvelujen markkinoilla vipuna suosiakseen omaa tuotevertailupalveluaan tuotevertailuun erikoistuneiden hakupalvelujen markkinoilla käyttämällä hyväkseen oman tuotevertailuvälineensä ja tulostensa sijoitus- ja esitystapaa sen yleisten hakutulosten sivuilla kilpailevien tuotevertailuvälineiden palveluihin nähden.

140 Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisen tuomion 168 kohdassa komission huomauttaneen riidanalaisen päätöksen 344 kohdassa, että kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulokset saattoivat näkyä vain geneerisinä tuloksina eli pelkkinä sinisinä linkkeinä, joiden sijoitusta Googlen yleisten hakutulosten sivuilla korjaavat algoritmit olivat lisäksi taipuvaisia heikentämään, kun taas Googlen tuotevertailuvälineen tulokset sijoitettiin hyvin näkyville näiden yleisten hakutulosten sivujen yläosaan, esitettiin parannetussa formaatissa eikä niiden sijoitusta voitu heikentää näillä algoritmeilla. Unionin yleinen tuomioistuin totesi vielä, että komission mukaan nämä menettelytavat johtivat erilaiseen kohteluun Googlen oman tuotevertailuvälineensä suosimisen muodossa.

141 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 169–173 kohdassa, että komissio oli selittänyt riidanalaisen päätöksen 7.2.2–7.2.4 osassa erityisesti, että kolmen erityisen seikan yhdistymisen vuoksi tämä suosiminen oli omiaan johtamaan kilpailun heikentymiseen

markkinoilla. Se esitti komission analyysin näistä kolmesta seikasta, jotka mainitaan myös kyseisen tuomion 196 kohdassa ja joita olivat ensinnäkin Googlen yleisen hakukoneen synnyttämän liikenteen merkitys tuotevertailuvälineille, toiseksi käyttäjien käyttäytyminen silloin, kun he tekevät hakuja internetissä, ja kolmanneksi se, että Googlen yleisten hakutulosten sivuilta muualle ohjattu liikenne muodosti suuren osan kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuneesta liikenteestä eikä sitä voitu tosiasiallisesti korvata muilla liikenteen lähteillä.

142 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 174 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että Googlen yleisten hakutulosten sivuilta peräisin olevan liikenteen merkitys ja se, ettei se ollut tosiasiallisesti korvattavissa, olivat – kun otettiin huomioon kyseisen tuomion 168–173 kohdassa mainitut asiayhteyteen liittyvät seikat – merkityksellisiä seikkoja, jotka saattavat kertoa sellaisten menettelytapojen olemassaolosta, jotka eivät kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

143 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 175 kohdassa, ettei komissio ollut tyytynyt toteamaan vipuvaikutuksen olemassaoloa ja että se oli luokitellut Googlen tähän vaikutukseen liittyvät menettelytavat oikeudellisesti asiaankuuluvien kriteerien pohjalta. Unionin yleinen tuomioistuin oli näin ollen sitä mieltä, että kunhan komissio oli pätevästi näyttänyt toteen suosimisen ja sen vaikutukset, jotka oli yksilöity ottamalla huomioon asianomaisiin markkinoihin liittyvät erityiset olosuhteet – mikä oli unionin yleisen tuomioistuimen myöhemmän tutkinnan kohteena –, komissio oli perustellusti katsonut, että tämä suosiminen poikkesi ansioihin perustuvasta kilpailusta.

144 Unionin yleinen tuomioistuin totesi vielä valituksenalaisen tuomion 189 kohdassa, etteivät tätä päätelmää heikentäneet CCIA:n väitteet, joiden mukaan se, ettei riidanalaisessa päätöksessä ollut esitetty selkeää oikeudellista testiä, on vastoin oikeusvarmuuden periaatetta. Se korosti tältä osin kyseisen tuomion 195 kohdassa, että vaikka riidanalaisen päätöksen 341 perustelukappaleessa esitetään kyllä syyt, joiden vuoksi kyseessä olevat menettelytavat poikkesivat ansioihin perustuvasta kilpailusta, kun siinä todetaan lähinnä, että yhtäältä näillä menettelytavoilla liikennettä oli ohjattu muualle ja toisaalta niillä saattoi olla kilpailunvastaisia vaikutuksia. Kun tätä perustelukappaletta luetaan erikseen, komissio näyttää siis päätelleen, että se, että kyseiset menettelytavat poikkeavat ansioihin perustuvasta kilpailusta, johtuu niistä seuraavista syrjäyttävistä vaikutuksista.

145 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kuitenkin valituksenalaisen tuomion 196 kohdassa, että kyseistä 341 perustelukappaletta on luettava yhdessä riidanalaisen päätöksen 342 perustelukappaleen kanssa, jossa komissio esitti ”osoittaakseen, miksi toiminnassa on kyse väärinkäytöstä eikä se kuulu [ansioihin perustuvan] kilpailun piiriin”, että kyseessä olevilla menettelytavoilla Google suosii omaa tuotevertailuvälinettään kilpailevien vertailuvälineiden vahingoksi ja että tämä suosiminen sijoittuu erityiseen asiayhteyteen. Viimeksi mainitussa perustelukappaleessa mainitaan ne lukuisat seikat, jotka komissio on ottanut huomioon osoittaakseen, miksi kyseessä oleva menettelytapa poikkesi ansioihin perustuvasta kilpailusta, ja erityisesti ne kolme erityistä seikkaa, jotka on esitetty riidanalaisen päätöksen 7.2.2–7.2.4 osassa ja palautettu mieleen kyseisen tuomion 170–173 kohdassa.

146 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 197 kohdassa, että sen komission arvioinnin nojalla, jonka johdosta vipuvaikutukseen perustuva väärinkäyttö todettiin, voitiin päätellä rikkomisen olemassaolo nojautumalla yhtäältä sellaisiin kilpailuoikeuden näkökulmasta epäilyttäviin seikkoihin, joita ei esiinny palvelun tarjoamisesta kieltäytymisen tapauksessa ja joihin kuuluu erityisesti perusteeton erilainen kohtelu, ja toisaalta sellaisiin

erityisiin seikkoihin, jotka liittyvät tämän erilaisen kohtelun taustalla olevan infrastruktuurin luonteeseen ja joita olivat nyt esillä olevassa asiassa Googlen yleisten hakutulosten sivuilta peräisin olevan Googlen liikenteen merkitys ja se, ettei se ollut tosiasiallisesti korvattavissa.

1) Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

147 Valittajat moittivat toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että tämä teki valituksenalaisen tuomion 175 ja 197 kohdassa oikeudellisen virheen katsoessaan, että kyseisen tuomion 169–174 ja 196 kohdassa tarkoitetut kolme erityistä seikkaa olivat merkityksellisiä määritettäessä, kuuluiko kyseessä oleva käyttäytyminen ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

i) Tutkittavaksi ottaminen

148 Komission mielestä toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on jätettävä tutkimatta. Valittajat eivät nimittäin voi vedota ensimmäistä kertaa unionin tuomioistuimessa siihen, että nämä riidanalaisen päätöksen 7.2 osassa esitetyt kolme seikkaa koskivat sitä mahdollisuutta, että kyseessä oleva käyttäytyminen on omiaan rajoittamaan kilpailua, eivätkä sitä, ettei se kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

149 Komission näin esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä lausumiseksi on todettava, että tässä toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittajat riitauttavat osan siitä unionin yleisen tuomioistuimen viidenteen kanneperusteeseen antamasta vastauksesta, joka on esitetty valituksenalaisen tuomion 169–175 ja 197 kohdassa.

150 Kyseisen tuomion 136 kohdassa esitetyn yhteenvedon mukaan valittajat väittivät tämän viidennen kanneperusteen ensimmäisessä osassa, ettei riidanalaisessa päätöksessä ole yksilöity sellaisia Googlen käyttäytymiseen, jossa oli kyse sen internetissä toimivan hakupalvelun laadun parannusten toteuttamisesta, liittyviä seikkoja, jotka poikkeaisivat ansioihin perustuvasta kilpailusta.

151 Valittajat riitauttavat toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa sellaisen unionin yleisen tuomioistuimen tekemän unionin oikeuden tulkinnan ja soveltamisen, jonka perusteella tämä totesi valituksenalaisen tuomion 175 ja 197 kohdassa, ettei komissio ollut nojautunut pelkästään kyseessä olevista menettelytavoista johtuviin syrjäyttäviin vaikutuksiin päätelläkseen, että kyseiset menettelytavat poikkesivat ansioihin perustuvasta kilpailusta.

152 Tältä osin on huomautettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa peruste, johon hän ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Unionin tuomioistuin on valitusasioissa lähtökohtaisesti toimivaltainen tutkimaan ainoastaan arvioinnit, jotka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista. Perustelua, jota ei ole esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa, ei kuitenkaan voida pitää uutena perusteena, joka on jätettävä tutkimatta muutoksenhakuvaiheessa, jos sillä vain laajennetaan perusteluja, joihin on jo vedottu unionin yleiseen tuomioistuimeen toimitetussa kannekirjelmässä esitetyn kanneperusteen yhteydessä (tuomio 9.12.2020, Groupe Canal + v. komissio, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

153 Valitusperusteella on tutkimatta jättämisen uhalla pyrittävä saamaan ensimmäisessä oikeusasteessa riitautetun päätöksen sijaan kumotuksi se unionin yleisen tuomioistuimen tuomio, jonka kumoamista vaaditaan, siten, että valitusperuste sisältää perustelut, joilla pyritään nimenomaan yksilöimään kyseistä tuomiota rasittava oikeudellinen virhe. Valittajalla on siis oikeus tehdä valitus vetoamalla perusteisiin, jotka perustuvat valituksenalaiseen tuomioon itseensä ja joilla pyritään arvostelemaan oikeudellisesti sen oikeellisuutta (tuomio 25.1.2022, komissio v. European Food ym., C-638/19 P, EU:C:2022:50, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

154 Toisin kuin komissio väittää, nyt käsiteltävässä asiassa valittajien toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esittämät perustelut liittyvät läheisesti kanteessa esitettyyn viidenteen kanneperusteeseen, jossa kyseenalaistettiin riidanalaisen päätöksen 341 perustelukappaleessa ja siitä eteenpäin esitetyt toteamukset, joiden mukaan kyseessä olevat menettelytavat eivät kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin, ja – siltä osin kuin niillä pyritään osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 175 ja 197 kohdassa, että komissio oli luokitellut vipuvaikutukseen liittyvät kyseessä olevat menettelytavat oikeudellisesti asiankuuluvien kriteerien pohjalta – niillä laajennetaan kyseistä kanneperustetta eivätkä ne merkitse uutta perustetta, joka esitetään ensimmäisen kerran vasta muutoksenhaun yhteydessä.

155 Valittajat eivät myöskään pelkästään toista ensimmäisessä oikeusasteessa esittämiään väitteitä vaan ne väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisessa tuomiossa oikeudellisen virheen näihin väitteisiin vastatessaan. Vaikka siis osa valittajien argumentaatiosta esitetään ensimmäisen kerran vasta unionin tuomioistuimessa, kuten komissio huomauttaa, se perustuu kuitenkin valituksenalaiseen tuomioon itseensä.

156 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

ii) Asiakysymys

157 Huomautettuaan valituksenalaisen tuomion 164 ja 165 kohdassa, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen hyödyntämiä vipuvaikutuksia ei sinänsä kielletä SEUT 102 artiklassa ja että määräävässä markkina-asemassa olevalle yritykselle kuuluvan erityisen vastuun aineellista soveltamisalaa on arvioitava ottamalla huomioon kunkin yksittäistapauksen erityiset olosuhteet, jotka osoittavat kilpailun heikentyneen, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 166–175 kohdassa, että komissio ei ollut riidanalaisessa päätöksessä tyytynyt toteamaan tällaista vipuvaikutusta ja se oli luokitellut Googlen tähän vaikutukseen liittyvät menettelytavat oikeudellisesti asiaankuuluvien kriteerien pohjalta, joten se ei ollut tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, ettei kyseessä oleva käyttäytyminen, jolla Google suosii omaa tuotevertailuvälinettään, kuulunut ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

158 Unionin yleinen tuomioistuin totesi samoin valituksenalaisen tuomion 195–197 kohdassa, ettei komissio ollut päätellyt vipuvaikutukseen perustuvaa väärinkäyttöä näistä menettelytavoista johtuvien syrjäyttävien vaikutusten olemassaolosta vaan komissio oli nojautunut analyysissään yhtäältä kilpailuoikeuden näkökulmasta epäilyttäviin seikkoihin, erityisesti perusteettomaan erilaiseen kohteluun, ja toisaalta tämän erilaisen kohtelun taustalla olevan infrastruktuurin luonteeseen liittyviin merkityksellisiin erityisiin seikkoihin, ja se oli niiden perusteella voinut todellakin päätellä, että SEUT 102 artiklaa oli rikottu.

159 Komission riidanalaisessa päätöksessä mainitsemista erityisistä seikoista, jotka esitetään valituksenalaisen tuomion 169–173 kohdassa, on todettava, että ensimmäinen näistä seikoista koski Googlen yleisen hakukoneen tuottaman liikenteen merkitystä tuotevertailuvälineille. Unionin yleinen tuomioistuin totesi erityisesti komission selittäneen, että kyseinen liikenne antoi mahdollisuuden hyötyä positiivisista verkostovaikutuksista, koska mitä enemmän internetin käyttäjät vierailivat tuotevertailuvälineen sivulla, sitä enemmän sen palvelujen relevanssi ja hyödyllisyys kasvoivat ja sitä innokkaammin kauppiaat olivat halukkaita käyttämään kyseistä välinettä. Se lisäsi, että tämän liikenteen menettäminen saattoi johtaa noidankehään ja viime kädessä markkinoilta poistumiseen.

160 Toisena seikkana oli käyttäjien käyttäytyminen, kun he tekevät hakuja internetissä. Unionin yleinen tuomioistuin totesi muun muassa komission täsmentäneen, että käyttäjät keskittyvät yleensä kolmesta viiteen ensimmäiseen hakutulokseen, että he kiinnittävät vähän tai eivät lainkaan huomiota myöhempiin tuloksiin, etenkin tuloksiin, jotka jäävät näytöllä välittömästi näkyvissä olevan osan alapuolelle, ja että heillä on taipumuksena olettaa, että näkyvimmät tulokset ovat myös merkityksellisimipä, riippumatta niiden todellisesta merkityksellisyydestä.

161 Kolmantena seikkana oli liikenteen muualle ohjaamisen vaikutus. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan komissio oli korostanut, että pois ohjattu liikenne vastasi suurta osuutta kilpaileviin tuotevertailupalveluihin suuntautuneesta liikenteestä ja ettei sitä voitu tosiasiallisesti korvata muilla lähteillä, muun muassa tekstimainoksilla, matkapuhelinsovelluksilla, suoralla liikenteellä, kumppaniverkkosivustoille ohjautuvalla liikenteellä, sosiaalisilla verkoilla tai muilla hakukoneilla.

162 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 174 ja 197 kohdassa, ettei komissio ollut tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että Googlen yleisten hakutulosten sivuilta peräisin olevan liikenteen merkitys ja se, ettei se ollut tosiasiallisesti korvattavissa, ovat – kun otetaan huomioon kyseisen tuomion 168–173 kohdassa mainitut asiayhteyteen liittyvät seikat – merkityksellisiä seikkoja, jotka saattavat kertoa sellaisten menettelytapojen olemassaolosta, jotka eivät kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

163 Sen arvioimiseksi, liittyykö unionin yleisen tuomioistuimen näin esittämiin näkökohtiin oikeudellinen virhe, kuten valittajat väittävät, on muistutettava, että vaikka SEUT 102 artiklassa asetetaan määräävässä markkina-asemassa oleville yrityksille erityinen velvollisuus olla käyttäytymisellään rajoittamatta toimivaa ja vääristymätöntä kilpailua sisämarkkinoilla, siinä ei kielletä määräävää markkina-asemaa sinänsä vaan ainoastaan sen väärinkäyttö (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 128 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

164 SEUT 102 artiklalla ei ole näet tarkoituksena estää yrityksiä hankkimasta omilla ansioillaan määräävää asemaa yksillä tai useammilla markkinoilla eikä taata, että kilpailevat yritykset, jotka ovat vähemmän tehokkaita kuin tällaisessa asemassa oleva yritys, pysyvät markkinoilla. Ansioihin perustuva kilpailu voi päinvastoin jo määritelmällisesti johtaa siihen, että vähemmän tehokkaat ja siis erityisesti hintojen, tuotannon, valikoiman, laadun tai innovaatioiden osalta kuluttajille vähemmän kiinnostavat kilpailijat häviävät merkityksellisiltä markkinoilta tai että niiden markkinaosuus pienenee huomattavasti (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 126 ja 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

165 Jotta tietyssä yksittäistapauksessa voitaisiin katsoa, että tiettyä käyttäytymistä on pidettävä ”määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä”, on pääsääntöisesti osoitettava, että tällaisen käyttäytymisen tosiasiallisena tai mahdollisena seurauksena on – muiden kuin yritysten välistä ansioihin perustuvaa kilpailua ohjaavien keinojen käyttämisen vuoksi – kilpailun rajoittuminen siksi, että yhtä tehokkaat kilpailevat yritykset syrjäytetään merkityksellisiltä markkinoilta tai niitä estetään kehittymästä kyseisillä markkinoilla, missä yhteydessä on otettava huomioon, että tällaiset markkinat voivat olla sekä ne, joilla määräävä markkina-asema vallitsee, että näiden markkinoiden liitännäis- tai lähimarkkinat, joilla mainittu käyttäytyminen voi tuottaa todellisia tai mahdollisia vaikutuksia (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

166 Tämän osoittaminen, joka voi edellyttää erilaisten arviointiasteikkojen käyttämistä sen mukaan, minkä tyyppisestä käyttäytymisestä tietyssä yksittäistapauksessa on kyse, on kuitenkin tehtävä kaikissa tapauksissa arvioimalla kaikkia merkityksellisiä tosiseikkoja, koskivatpa ne kyseistä käyttäytymistä sellaisenaan, merkityksellisiä markkinoita tai kilpailun toimivuutta niillä. Lisäksi tämän osoittamisessa on näytettävä täsmällisten ja konkreettisten arviointiperusteiden ja todisteiden avulla toteen, että mainittu käyttäytyminen on sellaista, jolla vähintäänkin voidaan tuottaa syrjäyttäviä vaikutuksia (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 130 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

167 Pelkän sellaisen käyttäytymisen lisäksi, jonka tosiasiallisena tai mahdollisena seurauksena on ansioihin perustuvan kilpailun rajoittuminen siksi, että yhtä tehokkaat kilpailevat yritykset syrjäytetään merkityksellisiltä markkinoilta, ”määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä” voidaan pitää myös käyttäytymistä, jonka joko tosiasiallisena tai mahdollisena seurauksena tai jopa tarkoituksena osoitetaan olevan se, että markkinoille pääsyn esteitä asettamalla tai muita suojaamistoimenpiteitä taikka muita kuin ansioihin perustuvaa kilpailua ohjaavia keinoja käyttämällä aikaisemmassa vaiheessa estetään potentiaalisesti kilpailevia yrityksiä edes pääsemästä kyseessä oleville markkinoille, millä estetään kilpailun kehittymistä kyseisillä markkinoilla kuluttajien vahingoksi rajoittamalla tuotantoa, vaihtoehtoisten tavaroiden tai palvelujen kehittämistä tai innovointia (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 131 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

168 Tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että merkityksellisiin tosiseikkoihin kuuluvat paitsi käyttäytymiseen itsessään liittyvät seikat myös merkityksellisiin markkinoihin tai kilpailun toimivuuteen näillä markkinoilla liittyvät seikat. Sitä asiayhteyttä koskevat seikat, jossa määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen käyttäytyminen toteutetaan, kuten asianomaisen alan ominaispiirteet, on siis otettava huomioon merkityksellisinä seikkoina.

169 On kuitenkin todettava, että valituksenalaisen tuomion 169–173 kohdassa esitetyt erityiset seikat ovat sitä asiayhteyttä koskevia seikkoja, jossa Googlen yleinen hakukone ja tuotevertailupalvelut toimivat ja jossa kyseessä oleva käyttäytyminen on toteutettu.

170 Toisin kuin valittajat väittävät, nämä seikat eivät etenkään liity kyseessä olevien menettelytapojen pelkkiin vaikutuksiin tai pelkästään näihin menettelytapoihin liittyviin näkökohtiin, vaan ne saattavat – kuten unionin yleinen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 174 kohdassa – kertoa sellaisten menettelytapojen olemassaolosta, jotka eivät kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

171 Kyseiset seikat olivat nimittäin merkityksellisiä luonnehdittaessa kyseessä olevia menettelytapoja – jotka ovat siis yhtäältä Googlen omien erikoistuneiden hakutulosten sijoittaminen ja esittäminen sen yleisten hakutulosten sivuilla kilpailevien tuotevertailuvälineiden hakutuloksia suotuisammin ja toisaalta kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulosten sijoitusten samanaikainen heikentäminen korjaavilla algoritmeilla – oikeudellisesti, koska niiden avulla nämä menettelytavat voitiin asettaa molempiin merkityksellisiin markkinoihin ja kilpailun toimivuuteen näillä markkinoilla liittyvään asiayhteyteen ja ne olivat siis omiaan osoittamaan, että mahdolliset syrjäyttävät vaikutukset tuotantoketjun loppupään markkinoilla eli tuotevertailuun erikoistuneen hakupalvelun markkinoilla ja Googlen tuotevertailupalvelun menestyminen näillä markkinoilla sen jälkeen, kun näitä riidanalaisessa päätöksessä todettuja menettelytapoja oli alettu soveltaa, eivät johtuneet kyseisen palvelun ansioista vaan näistä samoista menettelytavoista yhdistettyinä esiin tuotuihin erityisiin seikkoihin.

172 Selvittäessään sitä, poikkesiko kyseessä oleva käyttäytyminen ansioihin perustuvasta kilpailusta, unionin yleinen tuomioistuin ei siis mitenkään sekoittanut tätä käyttäytymistä koskevaa arviointia ja tämän käyttäytymisen vaikutuksia koskevaa arviointia. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 143 kohdassa pääosin huomauttanut, valituksenalaisen tuomion 168–175 kohdasta esitetystä ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin on huolellisesti tutkinut kysymyksen siitä, oliko komissio saattanut katsoa riidanalaisessa päätöksessä virhettä tekemättä, että riidanalaiset menettelytavat – eivätkä ainoastaan niiden vaikutukset – voitiin luokitella oikeudellisesti menettelytavoiksi, jotka poikkeavat ansioihin perustuvasta kilpailusta.

173 Edellä esitetystä seuraa, että valituksenalaisen tuomion 175 ja 197 kohdassa ei ole tehty mitään oikeudellista virhettä.

174 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

2) Toisen valitusperusteen toinen ja kolmas osa

175 Toisen valitusperusteen toisessa osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se otti ansioihin perustuvan kilpailun keinoista poikkeamisen osalta huomioon perusteluja, jotka eivät sisältyneet riidanalaiseen päätökseen, ja korvasi siis komission päättelyn omalla päättelyllään ja teki näin oikeudellisen virheen. Nämä lisäperustelut koskevat ensinnäkin tiukempaa oikeudellista arviointiperustetta ”ylivoimaisen määräävässä asemassa” olevien yritysten osalta (valituksenalaisen tuomion 180, 182 ja 183 kohta), toiseksi arviointia, jonka mukaan Googlen hakukoneen lähtökohtaisesti avoin infrastruktuuri huomioon ottaen on epänormaalia, että tiettyjä omia erikoistuneita hakutuloksia suositaan kilpaileviin hakutuloksiin verrattuna (176–184 kohta), ja kolmanneksi arviointia, jonka mukaan kyseessä oleva käyttäytyminen on syrjivää (71, 124, 237, 240, 279 ja 284–289 kohta).

176 Toisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät, että nämä lisäperustelut ovat joka tapauksessa oikeudellisesti virheellisiä.

177 Ensimmäiseksi on tutkittava valittajien argumentaatio, jolla ne väittävät toisen valitusperusteensa toisessa osassa, ettei moititun käyttäytymisen luokittelemista syrjiväksi kohteluksi ole esitetty riidanalaisessa päätöksessä, ja kolmannessa osassa, että tämä luokittelu on joka tapauksessa virheellinen.

178 Valittajien, jotka viittaavat valituksenalaisen tuomion 71, 124, 237, 240, 279, 284–289 ja 316 kohtaan, argumentaatiosta poiketen näistä kohdista ei ensinnäkään ilmene, että unionin yleinen tuomioistuin olisi lisännyt kyseessä olevan käyttäytymisen luokittelun komission esittämään luokitteluun.

179 Yhtäältä on näet niin, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole luonnehtinut kyseessä olevaa käyttäytymistä valituksenalaisen tuomion 71 ja 124 kohdassa. Ensin mainitussa kohdassa se vain esitti yhteenvedon riidanalaisen päätöksen päätösosan 3 artiklassa esitetystä kielto- ja pidättäytymismääräyksestä. Viimeksi mainitussa kohdassa se ilmoitti, miten se tutkisi kantajien väitteet, ja totesi tutkivansa erilaisen kohtelun paikkansapitävyyden komission huomioon ottaman suosimiseksi luonnehdinnan perusteella eli sen perusteella, oliko Google harjoittanut syrjintää oman erikoistuneen hakupalvelunsa hyväksi.

180 Toisaalta valituksenalaisen tuomion 237, 240, 279 ja 284–289 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin tutki sitä, miten komissio oli luokitellut kyseessä olevan käyttäytymisen. Kyseisissä 237 ja 240 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin lähinnä tukeutui riidanalaiseen päätökseen ja vahvisti komission arvioinnin, jonka mukaan kyseessä olevat menettelytavat, jotka ilmenivät positiivisina syrjintätoimina Googlen tuotevertailuvälineen tulosten käsittelyssä, merkitsivät itsenäistä vipuvaikutukseen perustuvaa väärinkäytön muotoa markkinoilla, joilla kyseisellä yrityksellä on määräävä asema ja joille ovat luonteenomaisia suuret markkinoille pääsyn esteet, eli yleisten hakupalvelujen markkinoilla. Mainituissa 279 ja 284–289 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tutki lisäksi komission toteaman erilaisen kohtelun muun muassa Product Universalien sijoittamisen ja esittämisen osalta tarkistaakseen, oliko komissio voinut perustellusti päätellä, että kyse oli syrjinnästä. Valituksenalaisen tuomion 316 kohta kuuluu kyseisen tuomion siihen osaan, jossa tämä tutkinta suoritetaan Shopping Unitien osalta.

181 Näistä kohdista, jotka valittajat – jotka lainaavat niitä irrottamalla ne muista unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn sen osan kohdista, joihin ne kuuluvat – mainitsevat, ilmenee siis selvästi, että unionin yleinen tuomioistuin perusti päättelynsä riidanalaiseen päätökseen ja vahvisti komission omaksuman luonnehdinnan lisäämättä sellaista uutta luonnehdintaa, jolle ei valittajien mukaan löydy tukea kyseisestä päätöksestä.

182 Toiseksi on tutkittava, tekikö unionin yleinen tuomioistuin – kuten valittajat väittävät – oikeudellisen virheen katsoessaan, että kyse oli syrjinnästä, toteamatta, että Google oli syyllistynyt mielivaltaisen erilaiseen kohteluun.

183 Kuten valituksenalaisen tuomion 168–174, 237, 240, 279 ja 284–289 kohdasta lähinnä ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin totesi aluksi, että komission mukaan kyseessä oleva käyttäytyminen muodostui siitä, että tuotevertailuvälineiden tuloksia kohdellaan eri tavalla sen mukaan, ovatko ne peräisin Googlen vertailuvälineestä vai kilpailevista vertailuvälineistä, kun kyse on niiden esittämisestä ja sijoittamisesta yleisten hakutulosten sivuilla, ja se johti erilaiseen kohteluun Googlen oman vertailuvälineensä suosimisena.

184 Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin korosti, että komissio oli mainitsemiensa kolmen erityisen seikan yhdistymisen vuoksi katsonut, että kyseinen suosiminen oli omiaan johtamaan kilpailun heikentymiseen markkinoilla ja että se voitiin luokitella oikeudellisesti käyttäytymiseksi, joka ei kuulu ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

185 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että kyseessä oleva käyttäytyminen toteutettiin käyttämällä vipuvaikutusta, joka muodostui siitä, että Google käytti hyväkseen määräävää asemaansa tuotantoketjun alkupäässä olevilla internetin yleisten hakupalvelujen markkinoilla, joille ovat ominaisia suuret markkinoille pääsyn esteet, hankkiakseen kilpailuetuja erikoistuneiden hakupalvelujen tuotantoketjun loppupään markkinoilla, joilla sillä ei ollut tällaista asemaa, suosimalla omaa tuotevertailupalveluaan.

186 On täsmennettävä, ettei voida katsoa yleisesti, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys, joka kohtelee tavaroitaan tai palvelujaan suotuisammin kuin kilpailijoidensa tavaroita tai palveluja, käyttäytyy käsiteltävän asian olosuhteista riippumatta tavalla, joka poikkeaa ansioihin perustuvasta kilpailusta.

187 Kun unionin yleinen tuomioistuin vahvisti käsiteltävässä asiassa komission analyysin, se ei kuitenkaan tyytynyt esittämään, että Google oli kohdellut tällä tavoin suotuisammin omaa tuotevertailupalveluaan, vaan se totesi, että kun otetaan huomioon tuotantoketjun alkupään markkinoiden ominaispiirteet ja esiin tuodut erityiset seikat, kyseessä oleva käyttäytyminen molempine osatekijöineen, jotka ovat Googlen omien tulosten esiin tuominen ja kilpailevien toimijoiden tulosten sijoituksen heikentäminen, oli syrjivää eikä kuulunut ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

188 Siltä osin kuin on kyse valittajien argumentaatiosta, jossa ne vetoavat pääosin siihen, ettei Google kykene näyttämään kolmansien erikoistuneita tuloksia, jotka ovat yhtä luotettavia ja laadukkaita kuin sen omat tulokset, on todettava, että tämä argumentaatio on hylättävä tämän tuomion 61 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella, koska valittajat kyseenalaistavat sillä unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin tosiseikoista vetoamatta näiden tosiseikkojen huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla.

189 On myös hylättävä valittajien argumentaatio, jossa ne väittävät valituksenalaisen tuomion 285 ja 575 kohtaan viitaten, ettei unionin yleinen tuomioistuin omaksunut johdonmukaista lähestymistapaa määritellessään ne kaksi seikkaa, joita väitetään kohdellun syrjivästi.

190 Unionin yleinen tuomioistuin totesi etenkin valituksenalaisen tuomion 285 kohdassa, että Googlen käyttöön ottama erilainen kohtelu perustui tulosten alkuperään eli kohtelu määräytyi sen mukaan, ovatko tulokset peräisin kilpailevista vertailuvälineistä vai Googlen omasta vertailuvälineestä, ja Google suosi viimeksi mainittua ensin mainittuihin nähden sen sijaan, että se suosisi yhtä tulostyyppiä toiseen tulostyyppiin nähden.

191 Valituksenalaisen tuomion 575 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tosin katsoi objektiivista perustelua koskevassa arvioinnissaan, että komissio oli tavoitellut vain sitä, että Googlen kahta tulostyyppiä kohdeltaisiin sijoituksen ja esitystavan osalta yhdenvertaisesti. Unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn siitä osasta, johon kyseinen kohta sisältyy, ja etenkin kyseisen tuomion 574 ja 576 kohdasta, ilmenee kuitenkin, että komissio moitti Googlea siitä, ettei se ollut kohdellut kilpailevista tuotevertailuvälineistä peräisin olevia tuloksia samalla tavalla kuin sen omasta tuotevertailuvälineestä peräisin olevia tuloksia. Valituksenalaisen tuomion 575 kohdassa mainittu viittaus ”Googlen kahteen tulostyyppiin” on näin ollen kirjoitusvirhe, ja unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi toistuvasti maininnut, että Googlen käyttäytyminen muodostui siitä, että tuloksia kohdellaan eri tavoin niiden alkuperän eikä niiden sisällön perusteella.

192 Syrjinnän kohdetta ei siis ole määritelty valituksenalaisessa tuomiossa epäjohdonmukaisesti, eikä unionin yleistä tuomioistuinta voida moittia siitä, että se teki oikeudellisen virheen katsoessaan, että kyseessä olevaa käyttäytymistä voitiin pitää syrjivänä eikä se kuulunut ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

193 Näin ollen on hylättävä valittajien argumentaatio, jolla ne väittävät toisen valitusperusteen toisessa osassa, ettei moititun käyttäytymisen luokittelemista syrjiväksi kohteluksi ole esitetty riidanalaisessa päätöksessä, ja toisen valitusperusteen kolmannessa osassa, että tämä luokittelu oli joka tapauksessa virheellinen.

194 Toiseksi valittajat väittävät toisen valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 176–184 kohdassa kaksi muuta seikkaa, jotka eivät sisälly riidanalaiseen päätökseen ja joita ovat yhtäältä tiukempi oikeudellinen arviointiperuste ”ylivoimaisen määräävässä asemassa” olevien yritysten osalta ja toisaalta se, että Googlen hakukoneen lähtökohtaisesti avoin infrastruktuuri huomioon ottaen on epänormaalia, että tiettyjä Googlen erikoistuneita hakutuloksia suositaan kilpaileviin hakutuloksiin verrattuna. Toisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät, että nämä seikat ovat joka tapauksessa perusteettomia.

195 Tältä osin on totta, että unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 176–184 kohdassa seikkoja, jotka eivät ilmene riidanalaisen päätöksen perusteluista. Tämä pätee niihin seikkoihin, jotka koskevat Googlen toiminnan epänormaaliutta ja sen ylivoimaisuutta yleisten hakupalvelujen markkinoilla, sekä niihin seikkoihin, jotka koskevat asetuksen 2015/2120 säännöksistä johtuvaa syrjimätöntä kohtelua koskevaa velvollisuutta.

196 Vaikka ainoat seikat, jotka unionin yleinen tuomioistuin esitti nimenomaisesti ylimääräisinä perusteluina, on esitetty valituksenalaisen tuomion 180 kohdassa, myös valituksenalaisen tuomion 176–179 ja 181–184 kohdassa esitetyt seikat on esitetty ylimääräisinä perusteluina.

197 Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin katsoi valituksenalaisen tuomion 175 ja 185 kohdassa lähinnä, että olettaen, että komissio on pätevästi näyttänyt toteen suosimisen ja sen vaikutukset, jotka on yksilöity ottamalla huomioon merkityksellisten markkinoiden erityisolosuhteet, komissio oli perustellusti todennut, että kyseinen suosiminen poikkesi ansioihin perustuvasta kilpailusta. Tässä kyseisen tuomion 185 kohdan lopussa olevassa päätelmässä vain viitataan valituksenalaisen tuomion 170–173 kohdassa esitettyihin seikkoihin, eikä siinä viitata unionin yleisen tuomioistuimen kyseisen tuomion 176–184 kohdassa esittämiin valittajien arvostelemiin lisäseikkoihin.

198 Kuten tämän tuomion 192 kohdasta ilmenee, nämä seikat eivät myöskään olleet tarpeen sen arvioinnin vahvistamiseksi, jonka mukaan kyseessä olevan käyttäytymisen ei voitu oikeudellisesti katsoa kuuluvan ansioihin perustuvan kilpailun piiriin.

199 Valittajien toisen valitusperusteen toisessa ja kolmannessa osassa esittämät väitteet, joilla ne arvostelevat valituksenalaisen tuomion 176–184 kohtaa, on siis hylättävä tehottomina ja nämä kaksi osaa on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

200 Kaiken edellä esitetyn perusteella toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

3. Kolmas valitusperuste

201 Valittajat väittävät kolmannessa valitusperusteessaan, jossa on kolme osaa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä arvioidessaan väitetyn väärinkäytön ja sen todennäköisten vaikutusten välistä syy-yhteyttä.

202 Valittajat väittävät kolmannen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki käsiteltävässä asiassa oikeudellisen virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 377–379 kohdassa, että velvollisuus kontrafaktuaalisen analyysin tekemiseen kuului Googlelle eikä komissiolle. Ne väittävät kolmannen valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan kyseisen tuomion 374, 376 ja 525 kohdassa, että kontrafaktuaalinen skenaario kahden laillisen menettelytavan yhdistelmästä muodostuvan väärinkäytön varalta edellytti näiden kahden menettelytavan poistamista. Kolmannen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen virheellinen lähestymistapa oikean kontrafaktuaalisen skenaarion muodostamiseen on mitätöinyt sen valituksenalaisen tuomion 572 kohdassa tekemän arvioinnin asianomaisen käyttäytymisen objektiivisista perusteluista ja vaikutuksista.

a) Tutkittavaksi ottaminen

203 BEUC, VDZ, Ladenzeile ja BDZV väittävät, että kolmas valitusperuste on jätettävä tutkimatta. Ne väittävät, että valittajat pyrkivät siinä kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin todisteista ja erityisesti niiden hallinnollisen menettelyn aikana esittämistä kahdesta kontrafaktuaalisesta skenaariosta tai ainoastaan toistamaan jo unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämänsä väitteet. Komissio puolestaan väittää esittämättä muodollista oikeudenkäyntiväitettä, että unionin yleisen tuomioistuimen näistä kontrafaktuaalisista skenaarioista tekemä arviointi on vahvistettu lopullisesti valituksenalaisen tuomion 369–376 kohdassa, koska valittajat eivät vedonneet mihinkään vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen.

204 Valittajat väittävät vastauskirjelmässään, että kolmas valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi. Ne täsmentävät, että niiden tämän valitusperusteen yhteydessä esittämä arvostelu koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin arvioi virheellisesti kontrafaktuaalisen analyysin oikeudellista käsitettä sellaisen käyttäytymisen erityisessä asiayhteydessä, johon sisältyy useita menettelytapoja, joiden yhteisvaikutuksella aiheutetaan haittaa ansioihin perustuvalle kilpailulle, ja tämä merkitsee oikeudellista virhettä.

205 Ensimmäiseksi on huomautettava, että – kuten tämän tuomion 61 kohdassa on palautettu mieleen – unionin tuomioistuimen toimivalta unionin yleisen tuomioistuimen antamaa ratkaisua koskevassa muutoksenhaussa rajoittuu oikeuskysymyksiin, eivätkä tosiseikkojen ja todisteiden arviointi ole unionin tuomioistuimen valvonnan piiriin kuuluva kysymys, jollei niitä ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

206 Kysymykset yhtäältä siitä, onko komissiolla järjestelmällisesti velvollisuus tehdä kontrafaktuaalinen analyysi SEUT 102 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, ja toisaalta siitä, mitkä kriteerit kontrafaktuaalisen skenaarion on täytettävä, jotta se voisi ilmentää sitä, mitä olisi tapahtunut ilman väitettyä väärinkäyttöä sellaista käyttäytymistä koskevassa erityistapauksessa, joka muodostuu useista menettelytavoista, joiden yhteisvaikutuksesta aiheutuu haittaa ansioihin perustuvalle kilpailulle, ovat oikeuskysymyksiä, jotka unionin tuomioistuin voi tutkia muutoksenhaun yhteydessä.

207 Toiseksi – kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – jos valittaja riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen tekemän unionin oikeuden tulkinnan tai soveltamisen, ensimmäisessä oikeusasteessa tutkittuja oikeuskysymyksiä voidaan käsitellä uudelleen valituksen yhteydessä. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osaksi toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo unionin yleisessä tuomioistuimessa (ks. vastaavasti tuomio 19.10.2023, Aquino v. parlamentti, C-534/22 P, EU:C:2023:802, 69 ja 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

208 Valittajat eivät myöskään pelkästään toista ensimmäisessä oikeusasteessa esittämiään väitteitä vaan väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisessa tuomiossa oikeudellisia virheitä vastatessaan näihin väitteisiin.

209 Tästä seuraa, että kolmas valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi.

b) Asiakysymys

1) Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa

i) Asianosaisten lausumat

210 Valittajat väittävät kolmannen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 377–379 kohdassa oikeudellisen virheen katsoessaan, että velvollisuus tehdä kontrafaktuaalinen analyysi oli Googlella, koska komissio oli ottanut huomioon mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia eikä todellisia vaikutuksia. Koska komissio ei ole tehnyt kontrafaktuaalista analyysiä, sen väitteet, jotka koskevat sen käyttäytymisen kilpailunvastaisia vaikutuksia, jonka väitetään merkitsevän väärinkäyttöä, jäävät abstrakteiksi sellaisen vertailukohdan puuttuessa, jonka perusteella näitä vaikutuksia voitaisiin arvioida.

211 Ensimmäisessä väitteessään valittajat esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin poikkesi lainvastaisesti riidanalaisesta päätöksestä, kun se katsoi, että siinä oli otettu huomioon mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia eikä todellisia vaikutuksia. Komissio nimittäin väitti niiden mukaan kyseisen päätöksen johdanto-osan 462 perustelukappaleessa, että väitetyllä väärinkäytöllä oli ollut todellisia eikä vain mahdollisia vaikutuksia, sillä kyseessä oleva käyttäytyminen oli johtanut Googlen geneerisiltä hakusivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuneen liikenteen vähenemiseen. Unionin yleinen tuomioistuin tukeutui lisäksi itsekin tähän liikenteeseen kohdistuneeseen todelliseen vaikutukseen, kun se päätteli valituksenalaisen tuomion 519 kohdassa, että kyseessä oleva käyttäytyminen oli voinut rajoittaa kilpailua. Koska tällaisia todellisia kilpailunvastaisia vaikutuksia oli olemassa, komission olisi siis pitänyt tehdä kontrafaktuaalinen analyysi.

212 Toisessa väitteessä valittajat väittävät, että riippumatta siitä, olivatko kyseessä olevan käyttäytymisen vaikutukset todellisia vai mahdollisia, niiden arviointi olisi edellyttänyt, että komissio tekee kontrafaktuaalisen analyysin, koska tällainen analyysi kuuluu olennaisena osana syy-yhteyden käsitteeseen.

213 Tältä osin valittajat väittävät ensinnäkin, että unionin tuomioistuimet ovat useaan otteeseen vahvistaneet, että komission on tehtävä SEUT 101 artiklan yhteydessä kontrafaktuaalinen analyysi, joten SEUT 102 artiklan yhteydessä ei ole mitään järkevää perustaa erilaiselle lähestymistavalle.

214 Valittajat väittävät toiseksi, että ohjeista komission ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista sovellettaessa [SEUT 102] artiklaa yritysten määräävän aseman väärinkäyttöön perustuvaan markkinoiden sulkemiseen annetun tiedonannon (EUVL 2009, C 45, s. 7) 21 kohdassa vahvistetaan, että väärinkäyttöä merkitsevää oletettua käyttäytymistä olisi yleensä arvioitava asianmukaisen kontrafaktuaalisen skenaarion perusteella.

215 Valittajat väittävät kolmanneksi, että – toisin kuin valituksenalaisen tuomion 377 kohdasta ilmenee – nyt käsiteltävässä asiassa oli olemassa kontrafaktuaalisia skenaarioita, jotka perustuivat todellisiin asiayhteyksiin eli markkinoiden samankaltaiseen kehittymiseen jäsenvaltioissa, joissa komissio ei ollut yksilöinyt väärinkäyttöä. Valittajien mukaan on lisäksi niin, että vaikka tällaisia skenaarioita ei olisi, komissiota ei voida vapauttaa tekemästä kontrafaktuaalista analyysiä selittääkseen perustellusti, mikä olisi todennäköinen tilanne ilman väitettyä väärinkäyttöä. Nyt käsiteltävässä asiassa sen, ettei kontrafaktuaalisesta skenaariosta ollut tehty ”objektiivista analyysiä”, olisi siten pitänyt olla riittävä peruste riidanalaisen päätöksen kumoamiselle.

216 Valittajat kiistävät vastauskirjelmässään sen, että niiden väitteet ovat komission väittämällä tavalla tehottomia. Vastauksena komission argumentaatioon, joka koskee ensinnäkin sitä Googlen tuotevertailuvälineeseen suuntautuneen liikenteen kasvua koskevaa argumentaatiota, jota ei ole riitautettu ja johon myös kyseessä olevan käyttäytymisen kilpailunvastaisia vaikutuksia koskeva toteamus perustuu, toiseksi sitä, että valituksenalaisen tuomion 377 ja 378 kohta ovat ylimääräisiä perusteluja, ja kolmanneksi sitä, että unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 393 kohdassa, että Googlen geneeristen tulosten luokittelussa käytettyjen algoritmien vaikutus liikenteeseen on kiistaton, valittajat esittävät aluksi, että siltä osin kuin on todettu, että kyseessä oleva käyttäytyminen johti samanaikaisesti liikenteen vähenemiseen ja kasvamiseen, vähenemisen riitauttaminen riittää kumoamaan kasvamista koskevan toteamuksen. Tämän jälkeen valittajat kiistävät sen, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 377–379 kohdassa esittämät perustelut olisi esitetty ylimääräisinä perusteluina, ja väittävät, että näihin perusteluihin sisältyy tuomion perustelemisen kannalta tarpeellisia seikkoja. Valittajat väittävät lopuksi, että valituksenalaisen tuomion 393 kohta on nimenomaan osa valituksessa esiin tuotua virhettä, sillä se osoittaa, että unionin yleinen tuomioistuin ei katsonut kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuneen liikenteen vähenemisen johtuneen kyseessä olevasta käyttäytymisestä näiden kahden menettelytavan yhdistelmänä vaan se katsoi sen johtuneen ainoastaan näistä menettelytavoista toisesta eli algoritmien käytöstä geneeristen tulosten luokittelussa.

217 Komissio, PriceRunner, EFTAn valvontaviranomainen, BEUC, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga kiistävät valittajien argumentaation ja väittävät, että kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa on tehoton tai joka tapauksessa perusteeton.

ii) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

218 Valituksenalaisen tuomion 377–379 kohta, jotka riitautetaan kolmannen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, koskevat unionin yleisen tuomioistuimen arviointia kyseessä olevan käyttäytymisen ja Googlen yleisten hakutulosten sivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuvan liikenteen vähenemisen välisestä syy-yhteydestä.

219 Ensimmäisestä väitteestä on huomautettava, että riidanalaisen päätöksen 426 perustelukappale sisältyy kyseisen päätöksen 7.2 osaan, joka koskee kyseessä olevaa käyttäytymistä, ja siinä on kyse komission riidanalaisen päätöksen 7.2.3.2 osassa tekemästä arvioinnista tämän käyttäytymisen vaikutuksesta Googlen yleisten hakutulosten sivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin syntyneeseen liikenteeseen. Komissio totesi siinä, että kyseinen liikenne oli vähentynyt kaikissa niissä 13 ETA-maassa, joissa näitä menettelytapoja oli sovellettu.

220 Komissio analysoi sitä vastoin riidanalaisen päätöksen 7.3 osassa kyseessä olevan käyttäytymisen vaikutuksia, joita se luonnehti mahdollisiksi kilpailunvastaisiksi vaikutuksiksi, jotka voivat vaikuttaa merkityksellisten markkinoiden kilpailurakenteeseen. Kuten valituksenalaisen tuomion 451 kohdassa on todettu, nämä mahdolliset vaikutukset muodostuivat siitä riskistä, että kilpailevat tuotevertailuvälineet lopettavat toimintansa, sekä kielteisestä vaikutuksesta innovointiin ja kuluttajien mahdollisuuteen käyttää parhaiten toimivia palveluja.

221 Ne seikat, jotka koskevat Googlen yleisiltä tulossivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin ja sen omaan tuotevertailuvälineeseen suuntautuneen liikenteen suuruusluokan muutoksia, eivät näin ollen olleet komission huomioon ottamia todellisia kilpailunvastaisia vaikutuksia vaan konkreettisia todisteita, joihin kyseessä olevan käyttäytymisen mahdollisten kilpailunvastaisten vaikutusten toteaminen perustui. Kuten myös valituksenalaisen tuomion 445–450 ja 454 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin nimittäin katsoi, että komissio oli päätellyt monivaiheisen analyysin ja huolellisten perustelujen päätteeksi, että tuotevertailupalvelujen markkinoille kohdistui mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia, nojautumalla konkreettisiin seikkoihin, jotka koskivat Googlen yleisten hakutulosten sivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin ja sen omaan tuotevertailuvälineeseen suuntautuneen liikenteen kehittymistä sekä tämän liikenteen osuutta kilpailevien tuotevertailuvälineiden koko liikenteestä. Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan poikennut riidanalaisesta päätöksestä, sillä kyseisessä päätöksessä huomioon otetut kilpailunvastaiset vaikutukset olivat edelleen mahdollisia, vaikka ne olikin päätelty liikenteen kehittymistä koskevista konkreettisista seikoista.

222 Ensimmäinen väite on siis hylättävä perusteettomana.

223 Toisessa väitteessään valittajat pyrkivät lähinnä osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin käänsi todistustaakan pysyttäessään riidanalaisen päätöksen, vaikkei komissio ollut tehnyt kontrafaktuaalista arviointia osoittaakseen kyseessä olevan käyttäytymisen ja sen vaikutusten välisen syy-yhteyden.

224 Tältä osin on heti alkuun huomautettava, että tämä syy-yhteys kuuluu kilpailuoikeuden rikkomisen olennaisiin osatekijöihin, joista komission on esitettävä näyttöä etenkin valituksenalaisen tuomion 132–134 kohdassa mieleen palautettujen yleisten todistelusääntöjen mukaisesti. Komission on siis esitettävä oikeudellisesti riittävä näyttö siitä, että rikkomisen perustana olevat tosiseikat ovat olemassa. Yrityksen, joka vetoaa puolustautumisperusteeseen tällaisen rikkomisen toteamista vastaan, tehtävänä on sen sijaan osoittaa, että kyseinen puolustautumisperuste on hyväksyttävä.

225 Valituksenalaisen tuomion 382 kohdassa, jota valittajat eivät ole riitauttaneet, täydennetään unionin yleisen tuomioistuimen päättelyä tältä osin ja esitetään kriteerit, joiden on ohjattava syy-yhteyden tutkimista. Siinä todetaan siis, että näyttääkseen toteen tutkittujen menettelytapojen todelliset tai mahdolliset vaikutukset komissio voi tukeutua kyseisten menettelytapojen kohteena olevien markkinoiden todellisen kehityksen havainnointiin

perustuviin seikkoihin. Mikäli kyseisillä markkinoilla havaitaan korrelaatio kyseisten menettelytapojen ja kilpailutilanteen muuttumisen välillä, syy-yhteys asianomaisen käyttäytymisen ja markkinakehityksen välillä saatetaan voida osoittaa lisäseikoilla, jollaisia voivat olla esimerkiksi markkinatoimijoiden, niiden palveluntarjoajien ja asiakkaiden, toimialajärjestöjen tai kuluttajien arviot.

226 Unionin yleinen tuomioistuin tukeutui juuri näihin arviointikriteereihin kyseisen tuomion 383–393 kohdassa tutkiakseen konkreettisesti syy-yhteyttä kyseessä olevan käyttäytymisen ja Googlen yleisten hakutulosten sivuilta useimpiin kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuneen liikenteen vähenemisen välillä, ja se totesi kyseisen tutkinnan päätteeksi valituksenalaisen tuomion 394 kohdassa, että komissio oli osoittanut, että asianomaiset menettelytavat olivat aiheuttaneet sen, että geneerinen hakuliikenne lähes kaikkiin kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin oli vähentynyt.

227 Tässä yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 379 kohdassa, että todistustaakkaa jaettaessa yritys voi esittää kontrafaktuaalisen analyysin riitauttaakseen komission arvioinnin asianomaisen käyttäytymisen mahdollisista tai todellisista vaikutuksista.

228 Näin menetellessään unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan kääntänyt komissiolle kuuluvaa todistustaakkaa, siltä osin kuin on kyse velvollisuudesta osoittaa kyseessä olevan käyttäytymisen ja sen vaikutusten välinen syy-yhteys, eikä se katsonut, ettei kontrafaktuaalinen analyysi ole hyödyllinen. Se totesi ainoastaan, että komission on mahdollista tukeutua useisiin todisteisiin eikä sen tarvitse käyttää järjestelmällisesti yhtä ainoaa keinoa tällaisen syy-yhteyden olemassaolon osoittamiseksi.

229 Tämä lähestymistapa on lisäksi tämän tuomion 165–167 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen.

230 Toinen väite on siis hylättävä perusteettomana siltä osin kuin se koskee unionin yleisen tuomioistuimen päättelyä todistustaakan jakautumisesta ja kontrafaktuaalisen analyysin hyödyllisyydestä SEUT 102 artiklan kannalta merkityksellisten todisteiden yhteydessä.

231 Siltä osin kuin tämä väite koskee valituksenalaisen tuomion 377 ja 378 kohtaa, on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi kyseisissä kohdissa, että luotettavan kontrafaktuaalisen skenaarion määrittäminen oletettujen kilpailunvastaisten menettelytapojen vaikutusten arvioimiseksi markkinoilla voi nyt käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa olla sattumanvaraista tai jopa mahdotonta ja ettei komissiolla voi olla velvollisuutta luoda järjestelmällisesti tällaista kontrafaktuaalista skenaariota SEUT 102 artiklan rikkomisen osoittamiseksi erityisesti siltä osin kuin on kyse menettelytapojen vaikutuksista kilpailuun.

232 Nämä valituksenalaisen tuomion kohdat on kuitenkin – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 171 kohdassa huomauttanut – esitetty ylimääräisinä perusteluina suhteessa etenkin valituksenalaisen tuomion 372–376 kohtaan, joten valittajien tältä osin esittämä arvostelu on hylättävä tehottomana.

233 Valittajien valituksenalaisen tuomion 393 kohtaan kohdistamasta arvostelusta on lopuksi riittävää todeta, että unionin yleinen tuomioistuin on tyytynyt siinä toteamaan, että verkkosivustolla Googlen geneerisissä tuloksissa olevan näkyvyyden, joka riippuu kyseisten tulosten luokittelussa käytettävistä algoritmeista, ja kyseisistä tuloksista verkkosivustolle suuntautuvan liikenteen

suuruuden välillä oli syy-yhteys. Tällainen toteamus ei kuitenkaan ole ristiriidassa komission siitä tekemän arvioinnin kanssa, mikä voisi olla asianmukainen kontrafaktuaalinen skenaario nyt käsiteltävässä asiassa.

234 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä osaksi perusteettomana ja osaksi tehottomana.

2) Kolmannen valitusperusteen toinen ja kolmas osa

i) Asianosaisten lausumat

235 Kolmannen valitusperusteen toisessa osassa valittajat riitauttavat valituksenalaisen tuomion 374, 376 ja 525 kohdassa esitetyn oikeudellisen luonnehdinnan siitä, mikä on unionin yleisen tuomioistuimen mukaan asianmukainen kontrafaktuaalinen skenaario silloin, kun väärinkäyttöön sisältyy kahden menettelytavan ”yhdistelmä”. Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että tällaisessa tilanteessa kontrafaktuaalisessa skenaariossa on otettava huomioon kahden kyseessä olevan menettelytavan vaikutukset eli sekä sen vaikutukset, että Googlen tuotevertailuvälinettä tuodaan esiin ”laatikoilla”, että sen vaikutukset, että geneerisissä tuloksissa sovelletaan korjaavia algoritmeja ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden sijoitusta heikennetään.

236 Ensimmäisessä väitteessään valittajat väittävät, että koska kumpikin näistä kahdesta menettelytavasta on – kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 373 kohdassa myöntänyt – sinänsä laillinen, kontrafaktuaalinen skenaario, jolla toinen näistä menettelytavoista, etenkin ”laatikoiden” näyttäminen, poistetaan, on asianmukainen skenaario, koska sillä luodaan tilanne ilman näiden kahden menettelytavan yhdistelmää ja näin ollen ilman väitettyä väärinkäyttöä. Sitä vastoin sillä, että nämä molemmat menettelytavat poistetaan kontrafaktuaalista skenaariota laadittaessa, minkä unionin yleinen tuomioistuin asetti etusijalle kyseisen tuomion 376 kohdassa, ylitettäisiin se, mikä on tarpeen tilanteen luomiseksi ilman sitä yhdistelmää, jonka väitetään merkitsevän väärinkäyttöä, ja siinä sekoitettaisiin keskenään laillisen ja lainvastaisen käyttäytymisen vaikutukset.

237 Toisessa väitteessä valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se tarkasteli kontrafaktuaalista skenaariota, joka ei ole unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla ”realistinen”, ”uskottava” ja ”todennäköinen” (tuomio 11.9.2014, MasterCard ym. v. komissio, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 166–169 ja 173 kohta). Tässä skenaariossa ei nimittäin ainoastaan poisteta laatikoita, millä lopetettaisiin väärinkäyttö, kuten komissio on vahvistanut unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämässään vastineessa, vaan siinä edellytettäisiin myös tutkimuspalvelun laadun parantamiseen tarkoitettujen luokitusta heikentävien algoritmien poistamista. Valittajien hallinnollisen menettelyn aikana esittämissä tutkimuksissa eli niin sanotussa ”erotuksen erotus” -analyysissä ja niin sanotussa ablaatiokokeessa on tuotu esiin, että kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautunut liikenne ei olisi muuttunut merkittävästi, jos ”laatikot” olisi poistettu, mikä osoittaa, että liikenteen vähenemisen on virheellisesti väitetty johtuvan kyseessä olevasta käyttäytymisestä.

238 Valittajat väittävät kolmannen valitusperusteen kolmannessa osassa yhtäältä, että unionin yleisen tuomioistuimen kontrafaktuaalisen skenaarion osalta omaksuma virheellinen lähestymistapa on mitätöinyt sen arvioinnin asianomaisen käyttäytymisen vaikutuksista, sillä tämä lähestymistapa on johtanut siihen, että vaikutusten, joiden katsottiin johtuvan laittomista menettelytavoista, on

katsottu johtuvan väitetystä väärinkäytöstä. Toisaalta ne väittävät, että mainitulla lähestymistavalla on mitätöity myös unionin yleisen tuomioistuimen arviointi Googlen esittämästä objektiivisesta perustelusta, jonka mukaan Googlen hakupalvelua ei olisi ollut mahdollista parantaa, jos kilpailevien tuotevertailuvälineiden tulokset olisi sisällytetty ”laatikoihin”. Kun unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tämän selityksen valituksenalaisen tuomion 572 kohdassa sillä perusteella, ettei parannuksilla neutralisoitu kyseessä olevan menettelytavan kilpailunvastaiset vaikutuksia, se teki kuitenkin kyseisessä tuomiossa oikeudellisen virheen.

239 Komissio, PriceRunner, EFTAn valvontaviranomainen, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga riitauttavat valittajien argumentaation tehottomana tai joka tapauksessa perusteettomana.

ii) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

240 Valituksenalaisen tuomion 374, 376 ja 525 kohta, jotka on riitautettu kolmannen valitusperusteen toisessa osassa, koskevat unionin yleisen tuomioistuimen arviointia siitä, mikä on se kontrafaktuaalinen analyysi, jolla voidaan ymmärtää sellaisen käyttäytymisen vaikutukset, joka muodostuu kahden menettelytavan, joista kumpikin on sellaisenaan laillinen, yhdistelmästä.

241 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 370–373 kohdassa, ettei kumpikaan kyseessä olevista menettelytavoista ollut erikseen tarkasteltuna herättänyt komissiossa vastustusta kilpailuun liittyvistä syistä vaan että komissio kyseenalaisti menettelytavat, jotka yhdessä yhtäältä paransivat Googlen tuotevertailuvälineen asemaa ja toisaalta heikensivät kilpailevien tuotevertailuvälineiden asemaa Googlen yleisten hakutulosten sivuilla. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, ettei näiden yhdessä toimivien menettelytapojen vaikutuksia voitu analysoida niin, että yhden menettelytavan vaikutukset erotettaisiin toisen menettelytavan vaikutuksista.

242 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi näiden toteamusten perusteella valituksenalaisen tuomion 374 ja 376 kohdassa, että analyysissä kyseessä olevan käyttäytymisen vaikutuksista kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin ei voitu rajoittua tarkastelemaan vaikutusta, joka niihin on voinut olla sillä, että Googlen tuotevertailuvälineen tulokset esitetään Product Universaleissa ja Shopping Uniteissa, vaan että analyysissä on huomioitava myös geneerisiä tuloksia korjaavien algoritmien käytön vaikutus, joten ainoa kontrafaktuaalinen skenaario, jonka Google saattoi pätevästi esittää, oli skenaario, jossa mitään tämän käyttäytymisen osatekijöitä ei olisi otettu käyttöön, sillä muutoin kyseisen käyttäytymisen yhteisvaikutukset hahmotettaisiin vain osittain. Tämä toteamus on toistettu pääosin kyseisen tuomion 525 kohdassa, jonka valittajat myös riitauttavat kolmannen valitusperusteen toisessa osassa.

243 Tähän unionin yleisen tuomioistuimen päättelyyn ei kuitenkaan sisälly minkäänlaista oikeudellista virhettä.

244 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 179 ja 180 kohdassa huomauttanut, kyseessä olevat kaksi menettelytapaa vaikuttivat nimittäin ainoastaan yhdessä käyttäjien käyttäytymiseen siten, että liikennettä ohjattiin komission toteamassa laajuudessa Googlen yleisten hakutulosten sivuilta muualle sen oman tuotevertailuvälineen hyväksi ja kilpailevien tuotevertailuvälineiden vahingoksi. Tämä liikenteen muualle ohjaaminen perustui siis sekä Googlen tuotevertailuvälineen hakutulosten sijoittamiseen ”laatikoihin” ja esittämiseen niissä

suotuisammin että kilpailevien tuotevertailuvälineiden hakutulosten sijoituksen heikentämiseen samanaikaisesti korjaavilla algoritmeilla ja niiden esittämiseen vähemmän houkuttelevasti, minkä vuoksi käyttäjät eivät kiinnitä huomiota viimeksi mainittuihin.

245 Koska Googlen tuotevertailuvälineen hakutuloksia suosivan liikenteen lisääntyminen ja sen yleisiltä tulossivuilta kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin suuntautuvan liikenteen väheneminen, joihin kyseessä olevan käyttäytymisen mahdolliset kilpailunvastaiset vaikutukset perustuvat, johtuivat kahden kyseessä olevan menettelytavan soveltamisesta yhdessä, asianmukaisen kontrafaktuaalisen skenaarion piti siis mahdollistaa myös markkinoiden todennäköisen kehityksen tutkiminen siinä tilanteessa, ettei näitä kahta menettelytapaa olisi sovellettu, eikä ainoastaan siinä tilanteessa, ettei niistä jompaakumpaa olisi sovellettu.

246 Valittajien väitteellä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt valituksenalaisen tuomion 373 kohdassa sen, ettei kumpikaan näistä menettelytavoista ollut erikseen tarkasteltuna herättänyt vastustusta kilpailuun liittyvistä syistä, ei näin ollen voida mitätöidä unionin yleisen tuomioistuimen päättelyä valituksenalaisen tuomion 374, 376 ja 525 kohdassa, jotka kolmannen valitusperusteen toisessa osassa on riitautettu.

247 Unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen tehnyt oikeudellista virhettä, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 374–376 ja 525 kohdassa, että kyseessä olevan käyttäytymisen vaikutusten arvioinnissa oli otettava huomioon sekä geneerisiä tuloksia korjaavien algoritmien vaikutukset että Googlen tuotevertailuvälineen Product Universaleilla ja Shopping Uniteilla tapahtuvan esiin tuomisen vaikutukset ja että Googlen esittämät tutkimukset, jotka koskivat vain kyseisen esiin tuomisen vaikutusta liikenteeseen, olivat sinällään riittämättömiä kyseessä olevalla käyttäytymisellä kilpaileviin tuotevertailuvälineisiin olevan vaikutuksen mittaamiseksi.

248 Kolmannen valitusperusteen toinen osa on siis hylättävä perusteettomana.

249 Kolmannen valitusperusteen kolmas osa perustuu lähtökohtaan, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen omaksuma lähestymistapa siihen, mikä on asianmukainen kontrafaktuaalinen skenaario, kun väärinkäyttö sisältää näiden kahden menettelytavan yhdistelmän, on virheellinen. Kuten kolmannen valitusperusteen toisen osan tutkinnasta ilmenee, unionin yleisen tuomioistuimen tätä koskevaa päättelyä ei kuitenkaan rasita mikään oikeudellinen virhe.

250 Valittajien tämän osan tueksi esittämä arvostelu on näin ollen hylättävä tehottomana.

251 Kolmas valitusperuste on siis hylättävä kokonaisuudessaan.

4. Neljäs valitusperuste

a) Asianosaisten lausumat

252 Valittajat väittävät neljännessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 538–541 kohdassa oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei komission tarvinnut tutkia, oliko kyseessä oleva käyttäytyminen omiaan syrjäyttämään yhtä tehokkaat kilpailijat markkinoilta. Valittajien mukaan on niin, että vaikka riidanalaisella päätöksellä on pyritty osoittamaan, että kyseisellä käyttäytymisellä oli kyetty rajoittamaan kilpailua, viittaamalla kilpailevien tuotevertailuvälineiden vaikeuksiin houkutella liikennettä muista lähteistä kuin

Googlesta, kyseisessä päätöksessä ei kuitenkaan ole tutkittu, johtuivatko nämä vaikeudet pikemminkin kyseisten vertailuvälineiden suhteellisesta tehokkuudesta tai käyttäjien muihin tuotevertailusivustoihin, kuten verkkokauppa-alustoihin, tuntemista mieltymyksistä.

253 Valittajat väittävät tämän valitusperusteen tueksi ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi virheellisesti valituksenalaisen tuomion 538 kohdassa, että yhtä tehokkaan kilpailijan kriteerin soveltaminen ei ole perusteltua muissa kuin hinnoittelukäytäntöjä koskevissa asioissa. Unionin yleinen tuomioistuin sekoitti näin tehdessään muodollisen, yhtä tehokkaan kilpailijan hinta/kustannus -kriteerin, jonka soveltaminen ei aina ole tarpeen, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti 27.3.2012 annetun tuomion Post Danmark (C-209/10, EU:C:2012:172) 21 kohdasta ja 6.9.2017 annetun tuomion Intel v. komissio (C-413/14 P, EU:C:2017:632) 133 ja 134 kohdasta ilmenevään yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan SEUT 102 artiklan tavoitteena ei ole suojata tehottomampia yrityksiä. Tämän periaatteen sovellettavuus ei kuitenkaan riipu siitä, onko väitetyssä väärinkäytössä kyse hinnoittelusta tai muusta kuin hinnoittelusta, joten on aina tarpeen tutkia, onko kyseinen käyttäytyminen omiaan syrjäyttämään yhtä tehokkaat kilpailijat markkinoilta, varsinkin, kun tämä käyttäytyminen johtaa tuoteinnovaatioon ja sillä parannetaan kuluttajien valinnanmahdollisuuksia ja tarjonnan laatua.

254 Toiseksi valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 539 kohtaa ja moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se katsoi, ettei ollut merkityksellistä tutkia, olivatko Googlen todelliset kilpailijat yhtä tehokkaita kuin Google, sillä tämän tuomion edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä unionin tuomioistuin on viitannut hypoteettiseen kilpailijaan. Valittajien mukaan on kuitenkin niin, että komissio ei pyrkinyt arvioimaan kilpailevien tuotevertailuvälineiden tehokkuutta riippumatta siitä, ovatko ne hypoteettisia vai todellisia, ja tyytyi viittaamaan kyseessä olevan käyttäytymisen vaikutuksiin todellisiin kilpailijoihin tutkimatta näiden kilpailijoiden tehokkuutta. Unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn puutteet ovat entistä selvempiä, kun otetaan huomioon valituksenalaisen tuomion 391 kohdassa esitetty perustelu, jonka mukaan verkkokauppa-alustojen parempi laatu ”on mahdollinen” selitys kyseisten vertailuvälineiden suosion vähenemiselle.

255 Kolmanneksi valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 540 ja 541 kohtaa sekä niihin sisältyviä unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksia, joiden mukaan yhtäältä kilpailevien tuotevertailuvälineiden tehokkuuden arviointi on objektiivista vain siinä tapauksessa, että ”kilpailuolosuhteet eivät ole vääristyneet kilpailunvastaisen toiminnan takia”, ja toisaalta komissio saattoi osoittaa vain mahdolliset syrjäyttävät vaikutukset riippumatta siitä, oliko Google kilpailevia tuotevertailuvälineitä tehokkaampi.

256 Valittajat väittävät tältä osin, että vaikka on mahdollista, että asianomaisen toiminnan vääristävä vaikutus on sellainen, ettei sen vaikutusta yhtä tehokkaisiin todellisiin kilpailijoihin voida arvioida, tällaista hypoteesia ei voida olettaa. Komissio ei kuitenkaan ole tarkastellut tätä hypoteesia, ja unionin yleinen tuomioistuin on korvannut riidanalaisen päätöksen arvioinnin omilla perusteluillaan. Valittajat väittävät lisäksi, että edes tällaisen hypoteesin nojalla komissiota ei voida vapauttaa velvollisuudesta osoittaa kyseessä olevan käyttäytymisen todennäköinen vaikutus näihin kilpailijoihin. Tässä tapauksessa on niin, että vaikka analyysi on väistämättä hypoteettinen, siinä on nojauduttava todellisiin todisteisiin.

257 Valittajat toteavat vielä vastauskirjelmässään, että 12.5.2022 annetun tuomion Servizio Elettrico Nazionale ym. (C-377/20, EU:C:2022:379) 45 ja 73 kohta tukevat niiden näkemystä komission velvollisuudesta arvioida SEUT 102 artiklan yhteydessä, kyetäänkö kyseessä olevalla käyttäytymisellä syrjäyttämään yhtä tehokkaat kilpailijat markkinoilta.

258 Valittajat väittävät myös, että nyt käsiteltävässä asiassa komission olisi pitänyt soveltaa samaa suodatinta kuin hintoihin perustuviin väärinkäytöksiin, sillä alhaisen hinnan, jonka ei voida sellaisenaan katsoa vääristävän kilpailua, tavoin kahden laillisen menettelytavan yhdistelmä ei voinut haitata tätä kilpailua ennen kaikkea sen vuoksi, että kummallakin näistä menettelytavoista parannetaan kuluttajille tarjottujen palvelujen laatua ja että Google ei ollut noudattanut kilpailunvastaista strategiaa. Hinnanalennusten tavoin laadun parantaminen ja innovointi ovat siten osa asianmukaisesti toimivaa kilpailua.

259 Komissio, PriceRunner, EFTAn valvontaviranomainen, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga riitauttavat valittajien argumentaation ja väittävät, että neljäs valitusperuste on jätettävä tutkimatta tai se on perusteeton.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

260 Neljännellä valitusperusteellaan valittajat riitauttavat valituksenalaisen tuomion 538–541 kohdan ja väittävät lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi virheellisesti, ettei komission tarvinnut analysoida Googlen todellisten tai hypoteettisten kilpailijoiden tehokkuutta arvioitaessa sitä, voiko kyseessä oleva käyttäytyminen poistaa kilpailun merkityksellisiltä markkinoilta.

261 Tältä osin on heti alkuun huomautettava, että valituksenalaisen tuomion 538–541 kohta liittyvät kyseessä olevan käyttäytymisen kilpailunvastaisten vaikutusten arviointiin, jonka päätteeksi unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 543 kohdassa, että komissio oli osoittanut mahdollisten vaikutusten olemassaolon tuotevertailupalvelujen kansallisilla markkinoilla.

262 Valittajien neljännen valitusperusteen tueksi esittämillä perusteluilla pyritään erityisesti osoittamaan, että valituksenalaisen tuomion perusteluissa, jotka koskevat komissiolta puuttuvaa velvollisuutta tutkia kilpailevien tuotevertailuvälineiden tehokkuus, on oikeudellinen virhe. Komission olisi nimittäin niiden mukaan yhtäältä pitänyt tutkia näiden vertailuvälineiden tehokkuus riippumatta siitä, ovatko ne todellisia vai hypoteettisia, ja tämä velvollisuus ilmentää yleistä periaatetta, jonka mukaan SEUT 102 artiklan tavoitteena ei ole suojata tehottomampia yrityksiä. Toisaalta yhtä tehokkaan kilpailijan kriteeriä, joka on ominainen tilanteissa, joissa hinnoitteluun liittyy väärinkäytöksiä, olisi pitänyt soveltaa myös nyt käsiteltävässä asiassa, koska kyseessä oleva käyttäytyminen muodostui laillisten menettelytapojen yhdistelmästä ja johti innovaation parantamiseen.

263 Siltä osin kuin on kyse siitä, merkitseekö SEUT 102 artikla komissiolle kuuluvaa järjestelmällistä velvollisuutta tutkia määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen todellisten tai hypoteettisten kilpailijoiden tehokkuus, tämän tuomion 163–167 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, ettei kyseisen artiklan tavoitteena ole tosin varmistaa, että kilpailijat, jotka ovat vähemmän tehokkaita kuin määräävässä markkina-asemassa oleva yritys, pysyvät markkinoilla.

264 Tästä ei kuitenkaan seuraa, että kilpailusääntöjen rikkomisen toteaminen tämän määräyksen kannalta edellyttäisi aina sen osoittamista, että asianomainen käyttäytyminen on omiaan syrjäyttämään yhtä tehokkaan kilpailijan markkinoilta.

265 Sen arvioiminen, voiko kyseessä oleva käyttäytyminen syrjäyttää yhtä tehokkaan kilpailijan markkinoilta, mihin Google vetoaa SEUT 102 artiklan soveltamisen taustalla olevana periaatteena, on merkityksellistä erityisesti silloin, kun määräävässä markkina-asemassa oleva yritys on väittänyt hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen käyttäytyminen ole ollut sellaista, että

sillä kyetään rajoittamaan kilpailua ja erityisesti saamaan aikaan moititut markkinoilta syrjäyttävät vaikutukset, ja kun yritys esittää näyttöä tämän väitteen tueksi. Tällaisessa tapauksessa komission on paitsi analysoitava yrityksen määräävän aseman vahvuutta merkityksellisillä markkinoilla myös arvioitava, onko mahdollisesti olemassa strategia, jolla vähintään yhtä tehokkaat kilpailijat pyritään syrjäyttämään markkinoilta (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2017, Intel v. komissio, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 138 ja 139 kohta).

266 Koska komission on lisäksi näytettävä toteen SEUT 102 artiklan rikkominen, sen on osoitettava määräävän markkina-aseman väärinkäyttö eri kriteerien nojalla soveltamalla muun muassa yhtä tehokkaan kilpailijan testiä silloin, kun se on merkityksellinen, ja sen arviointi tällaisen testin merkityksellisyydestä kuuluu tilanteen mukaan unionin tuomioistuinten harjoittaman valvonnan piiriin.

267 Nyt käsiteltävässä asiassa on huomautettava, että – kuten muun muassa valituksenalaisen tuomion 54–63 kohdasta ilmenee – komission yksilöimässä väärinkäytössä oli kyse siitä, että Google sijoitti ja esitti yleisen hakukoneensa sivuilla oman tuotevertailuvälineensä kilpailevia tuotevertailuvälineitä suotuisammin. Komissio totesi näin ollen, että koska tuotevertailuvälineen kilpailukyky riippui liikenteestä, tällä Googlen syrjivällä käyttäytymisellä oli ollut merkittävä vaikutus kilpailuun siltä osin kuin Google saattoi sen ansiosta ohjata oman tuotevertailuvälineensä hyväksi suuren osuuden Googlen yleisten hakutulosten sivujen ja sen kilpailijoille kuuluvien tuotevertailuvälineiden välillä aiemmin olleesta liikenteestä ilman, että viimeksi mainitut olisivat voineet kompensoida tämän liikenteen menettämisen turvautumalla muihin liikenteen lähteisiin, sillä lisäinvestointien tekeminen vaihtoehtoisiin lähteisiin ei olisi ollut ”taloudellisesti elinkelpoinen” ratkaisu.

268 Unionin yleinen tuomioistuin totesi siis valituksenalaisen tuomion 540 kohdassa perustellusti – eivätkä valittajat, jotka esittävät vain periaatteellisia väitteitä, ole kumonneet tätä toteamusta –, että komission ei olisi ollut mahdollista saavuttaa objektiivisia ja luotettavia tuloksia Googlen kilpailijoiden tehokkuudesta merkityksellisten markkinoiden erityiset olosuhteet huomioon ottaen.

269 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan yhtäältä, ettei tällainen testi ollut pakottava SEUT 102 artiklan täytäntöönpanon yhteydessä, ja toisaalta, ettei kyseinen testi ollut käsiteltävän asian olosuhteissa merkityksellinen.

270 Tästä seuraa, että neljäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana, eikä BEUC:n esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä ole tarpeen lausua.

271 Koska yhtäkään nyt käsiteltävän valituksen valitusperustetta ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

VI Oikeudenkäyntikulut

272 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

273 Työjärjestyksen 140 artiklan 2 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan muut ETA-sopimuksen osapuolina olevat valtiot kuin jäsenvaltiot sekä EFTAn valvontaviranomainen, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

274 Työjärjestyksen 140 artiklan 3 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan unionin tuomioistuin voi määrätä, että väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

275 Työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdassa määrätään, että jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt ei ole valittanut ratkaisusta, se voidaan velvoittaa vastaamaan oikeudenkäyntikuluista muutoksenhakuasteessa vain, jos se on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa. Jos tässä tarkoitettu asianosainen osallistuu oikeudenkäyntiin, unionin tuomioistuin voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

276 Koska komissio on nyt käsiteltävässä asiassa vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska valittajat ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta komissiolle CCIA:n väliintulosta aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja, joista CCIA vastaa.

277 PriceRunner, CCIA, EFTAn valvontaviranomainen, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV ja Twenga vastaavat kukin omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Google LLC ja Alphabet Inc. vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan Euroopan komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta komissiolle Computer & Communications Industry Associationin väliintulosta aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja.

3) Computer & Communications Industry Association vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja sen on korvattava väliintulostaan komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

4) PriceRunner International AB, EFTAn valvontaviranomainen, Euroopan kuluttajaliitto (BEUC), Infederation Ltd, Kelkoo SAS, Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV, Ladenzeile GmbH, BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV ja Twenga SA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset